

DUTCH BIRDING

Jaargang 2

Volume 2

Nummer 4

Number 4

Januari 1981

January 1981

Tijdschrift van de Dutch Birding Association
Journal of the Dutch Birding Association

Redactieadres/Editorial address

Dutch Birding, Postbus 71927, 1008 EC Amsterdam

Redactie/Editors

Han Blankert, Leendert Meeszstraat 8, 2015 JS Haarlem (023-242132)

Paul de Heer, Hendrik Casimirstraat 160, 3136 BE Vlaardingen (010-747031)

Edward van IJzendoorn, 3e Schinkelstraat 45, 1075 TK Amsterdam (020-727239)

Gerald Oreel, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam (020-461278)

Fotografisch redacteur/Photographic editor

René Pop, Jacob Gillesstraat 16, 3135 AP Vlaardingen (010-341128)

Lay-out/Lay out

Karel Mauer, Graaf Florislaan W 11, 1217 KG Hilversum

Omslagtekening/Cover drawing

Karel Mauer (tekening/drawing) en Ronald Timmermans (lay-out/lay out)

Drukker/Printer

Acca, Postbus 1, 1700 AA Heerhugowaard (02207-18025)

Dutch Birding is het driemaandelijks tijdschrift van de Dutch Birding Association

Dutch Birding is the quarterly journal of the Dutch Birding Association

Dutch Birding Association

Adres/Address

Dutch Birding Association, Postbus 71927, 1008 EC Amsterdam

Bestuur/Board*Voorzitter/President*

Edward van IJzendoorn, 3e Schinkelstraat 45, 1075 TK Amsterdam (020-727239)

Secretaris/Secretary

Kees Klaver, Uilenstede 40, 1183 AJ Amstelveen (020-433090)

Penningmeester/Treasurer

Gerard Steinhaus, Graaf Adolflaan 11, 3708 XA Zeist (03404-17149)

Overige bestuursleden/Remaining officers

Jan Jaap Brinkman, P.C. Hooftlaan 69, 1985 BH Driehuis NH (020-433079)

Paul de Heer, Hendrik Casimirstraat 160, 3136 BE Vlaardingen (010-747031)

Lidmaatschap 1981

De contributie bedraagt minimaal *f* 25; leden buiten België en Luxemburg dienen minimaal US \$ 15 of een gelijkwaardig bedrag in elke geldsoort tegen de geldende wisselkoers te betalen. Het bedrag dient te worden overgemaakt op postgirorekening 41 48 343 ten name van de Dutch Birding Association. Het kan ook overgemaakt worden op bankrekening 54 93 32 065 van de ABN Bank (Amsterdam) ten name van de Dutch Birding Association of op bankrekening 59 27 0888 van de National Westminster Bank (25 Market Square, Dover, CT16 INQ Kent, UK) ten name van A. van IJzendoorn.

Membership 1981

The Subscription rate amounts to a minimum of *f* 25. Members outside Belgium and Luxembourg should pay a minimum of US \$ 15 or an equivalent amount in any currency at current exchange rates. The amount should be remitted to postal giro account 41 48 343 in the name of the Dutch Birding Association. It can also be remitted to bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of the Dutch Birding Association or to bank account 59 27 08888 of the National Westminster Bank (25 Market Square, Dover, CT16 INQ Kent, UK) in the name of A. van IJzendoorn.

© Dutch Birding Association 1981. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars./The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists.

JUDGING THE SIZE OF BIRDS

The frequency with which observers claim to have made an accurate assessment of a bird's size, in situations where it is impossible to judge distance or where there are no other species close by for comparison, leads me to suggest that there may be widespread overconfidence placed in the ability of the human eye to judge size. In the vast majority of such claims, it seems likely that the size is assessed after the bird has been identified - size is not really judged at all but it is known instantly in a subconscious process drawing from previous knowledge of the species' size.

In such cases, I wonder if the actual difficulties of such a visual test are adequately considered: these can be illustrated by envisaging the difficulty of trying to judge the size of any unfamiliar object (or perhaps a model of a bird of indeterminate species) in an unfamiliar terrain, at sea or suspended against open sky. Largely because of the inability to judge distance, an accurate size assessment would seem impossible. With a live bird, the speed of its wingbeat or other activity can help, but, without additional clues as to its identity, it would seem likely that only an approximate impression of its size can be obtained. How often does an initial impression of size, formed as a bird first comes into view, prove to be alarmingly wide of the mark the instant that there has been time to identify it? The real difficulties can also be apparent when confronted by a totally unfamiliar species whose size is not previously known.

I would suggest that an accurate size assessment can be made only by fairly prolonged views at close range when distance and perspective can be carefully judged (although much would depend on the experience and visual acuity of the observer) or by careful comparison with one or more species (or perhaps some familiar object) close by.

Where an accurate size assessment is claimed in circumstances other than these, any potential error is unimportant anyway because the identification is clinched by other features. Sometimes, however, the size assessment forms the hub of the identification, for example in brief views of cranes *Porzana*, silhouette views of soaring raptors or seabirds flying by offshore. If the difficulty of judging size in such circumstances is not considered, there may be a real danger of mis-identification: it would seem easy to make a faulty initial judgment of size, albeit unwittingly, and let imagination do the rest.

I raise this subject as one who, for a long while, presumed an ability to judge the size of a bird in almost any field situation because such had apparently always seemed unquestioned, essential part of birdwatching. Having considered the problems, however, I now regard size impression in isolation as a potentially highly misleading character. I now find it a useful cautionary exercise to bear in mind continually that the apparent size of the bird I am watching is only that of the species which I think it is. I wonder if this tenet might usefully be considered more widely?

Peter J. Grant, 14 Heathfield Road, Ashford, Kent TN24 8QD, England

The above note was originally published as a letter in *British Birds* 73: 227-228. It is reprinted with kind permission of Peter J. Grant. Editors

WAARNEMING VAN WENKBRAUWALBATROS IN NEDERLAND IN OCTOBER 1971 OBSERVATION OF BLACK-BROWED ALBATROSS IN NETHERLANDS IN OCTOBER 1971

Op 22 oktober 1971 nam ik van 10:15 tot 16:45, vanaf de duinen bij Castricum (NH), de trek van zeevogels waar. Er was die dag een vrij zwakke zuidelijk ge-richte trek van voornamelijk Jan van Genten *Sula bassana*. Verder werden onder andere waargenomen: drie Noordse Pijlstormvogels *Puffinus puffinus*, twee Grauwe Pijlstormvogels *P. griseus* en drie Papegaaiduikers *Fratercula arctica*. Om omstreeks 12:30 werd mijn aandacht getrokken door een zeer grote zwart-witte vogel die in het minder woelige water tussen de eerste en de tweede zandbank zwom. Door mijn 12 x 60-kijker kon ik de vogel redelijk goed bekijken hoewel het zicht mij nu en dan door een grote golf benomen werd. Ter plaatse maakte ik een beschrijving van de vogel, aangevuld - zo goed en zo kwaad als dat ging - met twee schetsjes.

Er was die dag een harde zuidwestelijke wind die een vrij ruwe zee veroorzaakte. Door de geringe bewolking was het zicht goed. De waarnemingsafstand was *c.* 150 m. Er waren geen medewaarnemers.

Beschrijving

Zeer grote, hoog op het water liggende zeevogel met grijszwarte rug en vleugels en geheel witte kop, hals, borst, bovenstaartdekveren en onderzijde (voor zover zichtbaar). Vrij lange, zware, stompe, geheel lichtgekleurde snavel (kleur niet precies vast te stellen) die voortdurend schuin omlaag werd gehouden. Grote, ronde kop met onduidelijke veeg bij het oog. Vleugeltoppen staken als twee zwarte puntjes buiten het achterlichaam uit. Donkere staart was in zit moeilijk te onderscheiden maar stak minder ver buiten achterlichaam uit dan de vleugelpunten. Vogel was anderhalf à twee keer zo groot als jonge Zilvermeeuw *Larus argentatus* of Kleine Mantelmeeuw *L. fuscus* die op ongeveer één m voor hem zwom.

Gedurende 20 minuten bleef de vogel zo zitten, zo nu en dan even de vleugels ontvouwend maar niet zodanig dat de tekening van de ondervleugels zichtbaar werd. Eenmaal pikte de vogel naar iets dat zich voor hem in het water bevond. Om omstreeks 12:50 vloog hij in zuidelijke richting weg. Op het moment van opvliegen was ik even afgeleid, maar als er al een aanloop was, kan het zeker geen lange geweest zijn.

In de vlucht vielen onmiddellijk de zeer zware kop en nek en de enorme spanwijdte op. De geheel zwarte vleugels waren zeer lang, opvallend smal en recht (niet geknikt). De uiteinden van de vleugels leken tamelijk stomp. De witte stuit en bovenstaartdekveren contrasteerden als een witte band tegen de zwarte rug en de zwarte staart. Op de ondervleugel was zo nu en dan een opvallend zwart-wit contrast waarneembaar dat enigszins deed denken aan de diagonaaltekening van een jonge Drieteenmeeuw *Rissa tridactyla*. Doordat de vogel van mij afvloog, kon de preciese verdeling van zwart en wit echter niet bepaald worden.

Voor een dergelijk grote vogel was de vleugelslag betrekkelijk snel en ondiep. Gedurende de geregelde glijpauses werden de vleugels vaak enigszins bol gehouden, met de handvleugel beduidend beneden het vlak van de rest van de vleugel. De vlucht was niet extreem kantelend maar juist tamelijk horizontaal op ongeveer twee m boven de golftoppen; ongeveer als een reusachtige Noordse Stormvogel *Fulmarus glacialis*.

Determinatie

De beschreven kenmerken van structuur, verenkleed en vliegwijze sluiten alle zeevogels uit behalve de mallemok-albatrossen. Deze kleine albatrossen (spanwijdte kleiner dan drie m) worden gekenmerkt door een donkere mantel, bovenvleugels en

56-57. Wenkbrauwalbatros/Black-browed Albatross *Diomedea melanophris*, Friendship Islands, 25 november 1975 (*Piet Meeth*)

staart, afstekend tegen het overigens geheel of vrijwel geheel witte verenkleed (Harper & Kinsky 1978).

Twee punten uit de beschrijving verdienen nog een nadere toelichting. (1) Tijdens het zwemmen werd de voor albatrossen zo karakteristieke 'hoge rug' niet opgemerkt. Mogelijk kwam dit doordat ik de vogel van bovenaf bekeek, mogelijk door de onrustige zee en de vrij grote afstand. Uit de vele foto's van albatrossen die ik sindsdien bekeken heb, blijkt echter dat deze niet altijd met een hoge rug zwemmen. (2) De korte aanloop bij het opvliegen (of misschien zelfs het ontbreken daarvan) lijkt onder de beschreven omstandigheden niet onmogelijk. Waterston (1968) beschrijft hoe de Wenkbrauwalbatros *Diomedea melanophrys* van Bass Rock (Schotland) van de rotswand opsteeg door alleen maar zijn vleugels uit te strekken. Vermoedelijk veroorzaakten de harde wind en de hoge golven zoveel 'lift' dat de Castricumse albatros zich zonder veel moeite van het water kon losmaken.

Van de mallekok-albatrossen komen de volgende soorten in aanmerking: Wenkbrauwalbatros, Witkapalbatros *D. cauta*, Grijskopalbatros *D. chrysstoma* en Geelsnavelalbatros *D. chlororhynchos* (cf. Warham *et al.* 1980). De combinatie van geheel witte kop en nek, contrastrijke ondervleugel en geheel licht gekleurde snavel sluit echter de laatste drie soorten uit. De vogel was een Wenkbrauwalbatros: de eerste waarneming van deze soort voor Nederland.

Waarneming te Scheveningen

Op de zelfde dag nam Frank de Miranda (*pers. med.*) de zeevogeltrek waar te Scheveningen (ZH). Het onderstaande is een uittreksel uit zijn veldnotities.

'Veel vogels vlogen naar het zuiden over een vaste lijn op anderhalf à twee kilometer afstand. De afstand was zodanig dat van de Jan van Genten de onvolwassen vogels moeilijk te zien waren tussen de golven. De adulte vogels waren goed te zien. Over dezelfde lijn kwam om 15:06 uit het noorden een veel grotere vogel aanvliegen met de volgende kenmerken:

zeilend: vaak tussen de golven, meest op rechte vleugels. Niet vlak over het water glijdend; meest enkele m boven het wateroppervlak.

vliegend: verscheidene keren regelmatige, krachtige vleugelslagen. Dan geen stijve vleugels, maar zeer lange soepele vleugels. Vloog snel.

Vleugels uitzonderlijk lang en smal, overal even breed. Ze maakten daarom misschien ook een iets stompe indruk. De vleugels waren van boven egaal donker, evenals de rug, waardoor één lange donkere streep ontstond. De rest van het plompe lichaam stak hier wit tegen af. De korte staart was donker (of met een donkere rand). De nek was kort'.

Deze beschrijving is door de waarnemingsomstandigheden niet gedetailleerd genoeg om de soort te determineren. Wel is duidelijk dat het ook hier om een mallekokalbatros gaat. De veronderstelling dat dit twee waarnemingen van het zelfde exemplaar waren, lijkt erg waarschijnlijk.

Discussie

In 1958-72 werden langs de Britse Noordzeekust 13 mallekok-albatrossen waargenomen. Van alle 28 Britse albatroswaarnemingen in die periode werd 61 % als Wenkbrauwalbatros gedetermineerd. De andere waarnemingen hadden alle betrekking op mallekok-albatrossen waarvan de soort niet kon worden vastgesteld. Naar alle waarschijnlijkheid waren dit ook Wenkbrauwalbatrossen. Onvolwassen vogels waren in deze periode veruit in de meerderheid (Sharrock & Sharrock 1976). Het is opvallend dat alle Noordzeewaarnemingen ten noorden van East Anglia werden gedaan.

Summary

On 22 October 1971 the author saw a Black-browed Albatross *Diomedea melanophris* swimming close inshore near Castricum (Noord-Holland). Two hours after its departure, a mollymawk passed Scheveningen (Zuid-Holland), c. 60 km south of Castricum. This was the first record for the Netherlands.

Literatuur

- Harper, P.C. & Kinsky, F.C. 1978. *Southern albatrosses and petrels*. Wellington.
 Sharrock, J.T.R. & Sharrock, E.M. 1976. *Rare birds in Britain and Ireland*. Berkhamsted.
 Warham, J., Bourne, W.R.P. & Elliott, H.F.I. 1980. In Sharrock, J.T.R. *The frontiers of bird identification*. London.
 Waterston, G. 1968. Black-browed Albatross on the Bass Rock. *Brit. Birds* 61: 22-27.
 Q.L. (Rienk) Slings, Jan Ligthartstraat 567, 1964 HR Heemskerk

BRANDGANS x ROODHALSGANS IN FRIESLAND IN WINTER VAN 1980/81

Op 8 november 1980 zagen J. Jukema en U. Rijpma in de Polder De Band (F) een Brandgans *Branta leucopsis* x Roodhalsgans *B. ruficollis*. De vogel bevond zich tussen c. 150 Brandganzen. De donkere teugelstreep, de van lichtbruin naar crème-keurig verlopende wangen, de vage tekening en vaal gekleurde hals en borst vormden verschilpunten met de vogel die in de winter van 1979/80 op deze plaats en elders in Nederland werd waargenomen (Jukema *et al.* 1979, Mauer 1980). Het zwart van de kruin was door het lichte voorhoofd nog juist van de snavel gescheiden. Daarmee verschilde de vogel tevens van de Brandgans x Roodhalsgans die in de winter van 1975/76 in Nederland werd gezien (van der Lee & Ouweneel 1976).

Een en ander wijst erop dat het in deze gevallen om verschillende vogels ging. Ten einde in de toekomst enige zekerheid te blijven behouden in de aantallen in Nederland overwinterende Brandgans x Roodhalsganzen is het van belang de kenmerken, met name die van de kop, te omschrijven.

Literatuur

- Jukema, J., Rijpma, U. & Hollenga, D. 1980. In Friesland een waarschijnlijke hybride van Roodhalsgans (*Branta ruficollis*) en Brandgans (*Branta leucopsis*). *Watervogels* 5: 38-39.
 van der Lee, H.F. & Ouweneel, G.L. 1976. Een waarschijnlijke hybride tussen Roodhalsgans *Branta ruficollis* en Brandgans *Branta leucopsis*. *Limosa* 49: 213-215.
 Mauer, K. 1980. Brandgans x Roodhalsgans en Kolgans x Brandgans in 1979/80. *Dutch Birding* 2: 53-54.
 J. Jukema en U. Rijpma, Haerdawei 44, 8854 AC Oosterbierum

Wij houden ons aanbevolen voor het ontvangen van beschrijvingen van waargenomen Brandgans *Branta leucopsis* x Roodhalsgans *B. ruficollis*. JJ & UR

AMERIKAANSE ZWARTE ZEEËEND OP OOSTVOORNSE MEER IN NOVEMBER 1977

AMERICAN COMMON SCOTER ON OOSTVOORNSE MEER IN NOVEMBER 1977

Op 19 november 1977 bevonden wij ons op een duintje langs de noordwesthoek van het Oostvoornse Meer (ZH). Om 12:30 kwam vanuit zuidelijke richting een eend aanvliegen die wij op een afstand van *c.* 700 m als een mannetje Zwarte Zeeëend *Melanitta nigra* determineerden. Dit op grond van het geheel zwarte verenkleed en het feit dat de grote slagpenmen aan de onderzijde lichter en grijzer waren dan de rest van de ondervleugel. De Zwarte Zeeëend vloog recht op ons af en naarmate hij dichterbij kwam, constateerden wij dat de bovensnavel vanaf de basis zeer veel geel bevatte. Dit was ons nimmer in deze mate opgevallen bij de Zwarte Zeeëend. Hij landde in de noordwesthoek van het meer op een afstand van *c.* 100 m van ons vandaan waarna hij zich in de luwte van de duintjes ging poetsen. De afstand tot ons bedroeg na enige tijd *c.* 75 m. Wij hebben toen een nauwkeurige beschrijving van de snavel gemaakt. Na het poetsen vloog hij weg in zuidwestelijke richting; enkele 100-en m verder landde hij in de buurt van een groep Eiders *Somateria mollissima* die kennelijk ook rustiger water prefereerden. Met een 12 x 50-kijker op statief was de abnormale hoeveelheid geel op de bovensnavel goed waarneembaar. Toen wij huiswaarts keerden, dobberde hij nog rond.

Beschrijving van snavel

De bovensnavel was vanaf de basis zeker voor driekwart geel; de nagel en de randen waren grijszwart. Het gele deel van de bovensnavel maakte een opgezwollen en gewelfde indruk. Het leek wel alsof er een gezwel op de bovensnavel zat. (Bij de Gewone Zwarte Zeeëend *M.n. nigra* is de knobbel aan de snavelbasis grijszwart. Er loopt echter vaak een dunne gele lijn over het centrale deel van de knobbel naar het voorhoofd.) De snavelvorm was anders dan van de Gewone Zwarte Zeeëend en gaf de vogel een ander kopprofiel. De hoeveelheid en verspreiding van het geel op de snavel waren hier debet aan. De indruk van een knobbel te bezitten was hierdoor verloren gegaan.

Determinatie

Aan de hand van Peterson (1947) en later Cramp & Simmons (1977) determineerden wij de vogel als een mannetje Amerikaanse Zwarte Zeeëend *M.n. americana*. Vooral de beschrijving in Cramp & Simmons komt sterk overeen met hetgeen wij hadden waargenomen. De waarneming is door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna aanvaard.

Verspreiding en voorkomen in Europa

De Amerikaanse Zwarte Zeeëend is een broedvogel van Oost-Azië en Noord-Amerika. Hij overwintert in het noordelijk deel van de Pacificische Oceaan en in het westelijk deel van de Atlantische Oceaan (van Newfoundland tot South Carolina). In Azië vervangt hij de Gewone Zwarte Zeeëend abrupt ten oosten van de Jena (Cramp & Simmons 1977).

In Nederland werd de Amerikaanse Zwarte Zeeëend reeds tweemaal eerder vastgesteld. Het eerste geval dateert uit 1954 toen een mannetje op 26 en 27 december op de Brielse Maas (ZH) werd waargenomen en op 28 december aldaar dood werd aangetroffen (Kist & Swaab 1955). Het tweede geval betreft eveneens een mannetje dat op 2 november 1967 op Texel (NH) werd gevangen en later overleed (van Zuylen 1968). Elders in Europa werd deze ondersoort nimmer vastgesteld.

Deze drie waarnemingen duiden erop dat de Amerikaanse Zwarte Zeeëend in Europa een uiterst zeldzame verschijning is. Of dit werkelijk het geval is, is moeilijk verifieerbaar aangezien het merendeel van de Zwarte Zeeëenden op grote afstand

van de kust passeert en pleistert. Met als gevolg dat een eventuele van de Gewone Zwarte Zeeëend afwijkende snavelvorm en -kleur niet waarneembaar is. Bruun (1971) stelt dan ook: 'this subspecies is sufficiently similar to the nominate race to be easily overlooked and one cannot say whether it is rare in European waters as these two records suggest'. Het voorkomen van de Amerikaanse Zwarte Zeeëend blijkt in ieder geval wel steeds geassocieerd te zijn met bepaalde weersomstandigheden. Aan alle waarnemingen ging namelijk een periode met westerstormen vooraf (cf. Kist & Swaab 1955, van Zuylen 1968). Wellicht wordt deze goed herkenbare ondersoort als gevolg van steeds nauwkeuriger waarnemen in de toekomst meer gezien.

Summary

On 19 November 1977 a male American Common Scoter *Melanitta nigra americana* was observed on the Oostvoornse Meer (Zuid-Holland). The authors give a detailed description of the striking bill. This record - which was accepted by the *Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna* - is the third for the Netherlands and Europe. The distribution and occurrence in Europe of this subspecies are shortly discussed.

Literatuur

- Bruun, B. 1971. North American waterfowl in Europe. *Brit. Birds* 64: 385-408.
 Cramp, S. & Simmons, K.E.L. 1977. *The birds of the Western Palearctic* 1. Oxford, London & New York.
 Kist, J. & Swaab, J. 1955. Eerste waarneming van de Amerikaanse Zwarte Zeeëend, *Melanitta nigra americana*. *Ardea* 43: 132-134.
 Peterson, R.T. 1947. *A field guide to the birds*. Tweede druk. Boston.
 van Zuylen, O. 1968. Tweede waarneming van de Amerikaanse Zwarte Zeeëend (*Melanitta nigra americana*) in Nederland. *Limosa* 41: 19-20.

C.W. (Kees) Moeliker, Oude Raadhuislaan 43a, 3054 NP Rotterdam
 Michiel M. Hendriks, Wüstelaan 49, 2082 AB Santpoort-Zuid

BILL ODDIE'S LITTLE BLACK BIRD BOOK

Wij raden elke vogelaar aan *Bill Oddie's little black bird book* door Bill Oddie (Eyre Methuen, London, 1980) te lezen. J.T.R. Sharrock (*Brit. Birds* 73: 546) schreef in zijn recensie onder meer het volgende over dit boek: 'This is the funniest book about birdwatching and birdwatchers that I have ever read' en 'Whichever you are, you should enjoy this look at the twitching and birdwatching scene. It isn't tongue-in-cheek, it is blatantly tongue-sticking-right-out'. De prijs is £ 4.95.

Redactie

REVIEW OF ZUIDELIJK FLEVOLAND RECORD OF PALLAS'S FISH EAGLE

From 14 until 19 January 1979 an eagle was present at Almere-Stad in Zuidelijk Flevoland (Zuidelijke IJsselmeerpolders). The bird was identified as an immature Pallas's Fish Eagle *Haliaeetus leucoryphus* (van IJzendoorn 1979, 1980). The record was accepted as the second for the Netherlands by the *Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna*. However, further study reveals that the bird was probably an unusual White-tailed Eagle *H. albicilla*. The description fits that of some White-taileds.

(1) Crown and hindneck were noticeably darker than the back. This is probably at variance with Pallas's. (2) The Osprey *Pandion haliaetus*-like mask was not sharply defined on the upperside. A well-defined mask is present in juvenile and immature Pallas's. (3) A dark V on the shoulders may only be present in subadult Pallas's though never as conspicuous as in the Zuidelijk Flevoland bird. A light-coloured White-tailed in the collection of the Rijksmuseum van Natuurlijke Historie (RMNH) at Leiden (Zuid-Holland) shows also a conspicuous V. (4) The underparts of Pallas's are more evenly coloured; but probably never with almost pure white breast in juvenile or immature birds. (5) A pale panel on the inner primaries and outer secondaries is also present in a White-tailed in the RMNH collection. (6) Being probably a White-tailed, the absence of light centres to the rectrices is not yet satisfactorily explained. (7) The legs were yellow. This is at variance with Pallas's which has greyish to pale yellow legs. (8) The extremely small size probably caused the bird's easier wing beats and different 'jizz'. In retrospect, the rather unevenly coloured plumage should have warned us earlier that it was a White-tailed and not a Pallas's Fish Eagle.

I thank Arnoud van den Berg, Klaas Eigenhuis, Gerald Oreel, Arend Wassink and others for the stimulating discussions on the bird's identity.

Literature

- van IJzendoorn, E.J. 1979. De Witbandzeearend *Haliaeetus leucoryphus* van Zuidelijk Flevoland. *Dutch Birding* 1: 10-15.
 ———. 1980. Comments on Pallas's Fish Eagle *Haliaeetus leucoryphus* of Zuidelijk Flevoland. *Dutch Birding* 2: 8-9.

Edward J. van IJzendoorn, 3e Schinkelstraat 45, 1075 TK Amsterdam

BIRDS OF EAST AFRICA

Het boek *Birds of East Africa* door Peter S. Britton *et al.* behandelt de status, habitat en verspreiding van alle 1293 vogelsoorten die in Oost-Afrika voorkomen. Het bevat vijf kleurenplaten (onder andere met afbeeldingen van endemen) door Rena Fennessey en foto's. Men kan dit boek bij mij bestellen. De prijs is f 48.

Jan Mulder, Verlengde Koepellaan 9a (boven), 2061 VD Bloemendaal (023-266124)

STEENAREND BIJ LELYSTAD IN NOVEMBER 1980

GOLDEN EAGLE NEAR LELYSTAD IN NOVEMBER 1980

Op 10 november 1980 bezochten Jacques van Esbroeck, Hans Gartner en een 50-tal leden van AVES uit België de Zuidelijke IJsselmeerpolders tijdens een driedaagse excursie door Nederland. Rijdend in een autobus over de dijk van Enkhuizen (NH) naar Lelystad (ZIJP) ontdekten enkele passagiers *c.* zeven km voor Lelystad om 15:15 een grote roofvogel die tussen de stenen langs het water stond. De autobus hield stil op 100 m afstand en gedurende drie minuten konden wij de vogel observeren voordat hij opvloog.

Het was een egaal donkerbruine *Aquila*-arend. Alleen de bovenkop en nek waren lichter door goudgele tot koperkleurige veerpunten. De staart en poten gingen meest verscholen achter de stenen. Alleen als de arend zich strekte, werd een witte staartbasis gezien.

De arend vloog op en boog af naar het zuiden *c.* 80 m voor ons. Op de boven- en de ondervleugel zagen wij een witte vlek die werd gevormd door de witte basis van de binnenste handpennen en de buitenste armpennen. De staart was lang en werd licht gespreid. Op de witte staartbasis waren onregelmatige donkere vlekjes te zien.

Het was een onvolwassen Steenarend *A. chrysaetos*. Waarschijnlijk de zelfde vogel was eerder op de dag gezien door Bert Rebergen en Bram de Ruiter twee km ten oosten van Venhuizen (NH). Zij ontdekten de arend om 8:00 en observeerden hem tot 10:00. Om 12:00 was de Steenarend daar verdwenen.

Op 14 november werd de Steenarend opnieuw gezien. GertJan en Henk van Bladeren localiseerden hem in Oostelijk Flevoland (ZIJP) bij de Lage Knarsluis. Tot en met 24 november werd de Steenarend gezien in de Hollandse Hout langs de Knardijk en de Torenvalkweg.

De laatste waarneming van een Steenarend in Nederland was in de Wieringermeer (NH) waar van 31 december 1978 tot 18 april 1979 een eveneens onvolwassen individu verbleef (van IJzendoorn 1979). Door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna zijn nu *c.* 30 gevallen van de Steenarend geregistreerd.

Summary

On 10 November 1980 an immature Golden Eagle *Aquila chrysaetos* was successively seen near Venhuizen (Noord-Holland) and near Lelystad (Zuidelijke IJsselmeerpolders). It was re-discovered near Lelystad on 14 November and was seen until 24 November. There are *c.* 30 records in the Netherlands.

Literatuur

van IJzendoorn, E.J. 1979. Een Steenarend *Aquila chrysaetos* overwinterend in de Wieringermeer. *Dutch Birding* 1: 16-17.

Jacques van Esbroeck, ter Kamerenstraat 16, 1200 Brussel, België
F.L. (Hans) Gartner, Veenbesstraat 750, 3765 BW Soest

Op 16 tot en met 18 januari 1981 werd een Steenarend *Aquila chrysaetos* waargenomen langs de Spiekweg in Zuidelijk Flevoland (ZIJP). Dit was waarschijnlijk het zelfde exemplaar als de hierboven beschreven vogel. Redactie

MYSTERIE BIRD 5: POMARINE SKUA RAADSELVOGEL 5: MIDDELSTE JAGER

Mystery bird 5 obviously was a skua *Stercorarius*. On ground of the blunt central tail-feathers, heavy, light coloured and dark-tipped bill, large overall size, broad wings, heavy build and buzzard *Buteo*-like flight, the bird was a Pomarine Skua *S. pomarinus*. The blunt central tail-feathers (see, for example, Russell 1975 and Walter 1962) and probably also the light-coloured and dark-tipped bill (see, for example, Russell) are diagnostic field characters of Pomarine. The age can also be established. It was a first calendar year bird. This on account of the short central tail-feathers and grey-blue legs. The presence of a distinct dark breast band indicated that it was a light phase bird. The photographs (plate 5 and 58) were taken by C.S. (Chuck) Lawson on Lake Mead, Clark County (Nevada), USA on 24 November 1976. It was the first record of this species for the State of Nevada.

Literature

Russell, W. 1975. Field identification notes. *Birding* 7: 106-110.

Walter, H. 1962. Vergleichende Untersuchungen an den Raubmöwen *Stercorarius parasiticus* und *longicaudus*. *J. Orn.* 103: 166-179.

Gerald J. OreeI, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam

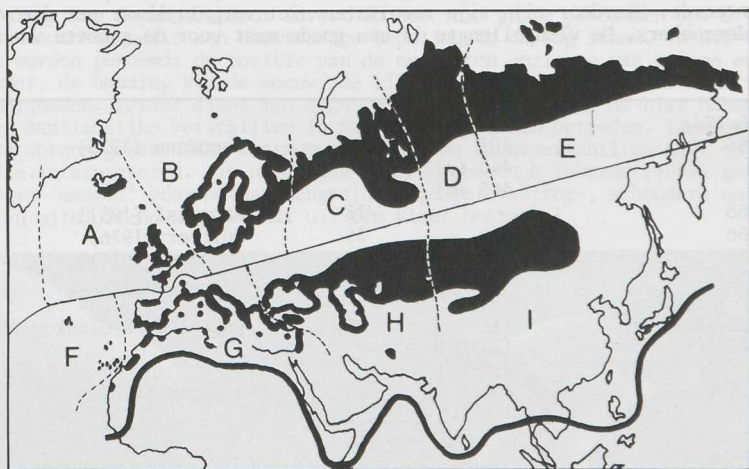
58. Pomarine Skua/Middelste Jager *Stercorarius pomarinus*, first calendar year, Lake Mead, Clark County (Nevada), USA, 24 November 1976 (Chuck Lawson)

OVER HERKENNING VAN GEELPOOTMEEUW EN VOORKOMEN IN NEDERLAND ON IDENTIFICATION OF YELLOW-LEGGED GULL AND OCCURRENCE IN NETHERLANDS

Volgens de *Dutch Birding Association Checklist* (1980) zijn er in Nederland drie ondersoorten van de Geelpootmeeuw *Larus cachinnans* vastgesteld. Dit zijn de Mediterrane *L.c. michahellis*, Heuglins *L.c. heuglini* en Kaspische Geelpootmeeuw *L.c. cachinnans*. Na een grondig onderzoek ben ik van mening dat zowel de Heuglins als de Kaspische Geelpootmeeuw ten onrechte in de checklist zijn opgenomen. Verder worden in dit artikel besproken de verspreiding en het voorkomen van de Geelpootmeeuw en de kenmerken van de drie hierboven genoemde Geelpootmeeuwen.

Verspreiding en voorkomen

In figuur 1 worden de verspreiding en het voorkomen weergegeven van de Geelpootmeeuw en de Zilvermeeuw *L. argentatus* in de Oude Wereld. Deze kaart geeft de verspreiding en het voorkomen weer van de thans algemeen aanvaarde ondersoorten. Voor een uitvoerige bespreking van de Geelpootmeeuw-Zilvermeeuw-groep zij verwezen naar Barth (1968).

Figuur 1. Verspreiding en voorkomen van de Geelpootmeeuw/Yellow-legged Gull *Larus cachinnans*-Zilvermeeuw/Herring Gull *L. argentatus*-groep met zijn thans algemeen aanvaarde ondersoorten in de Oude Wereld. Het broedgebied is weergegeven met zwart, de zuidgrens van het wintergebied door een zwarte lijn, en de scheiding tussen de noordelijke groep en de zuidelijke groep door een dunne zwarte lijn. A = *L.a. argentatus*, B = *L.a. argentatus*, C = *L.c. heuglini*, D = *L.c. tai-myrensis*, E = *L.c. vegae*, F = *L.c. atlantis*, G = *L.c. michahellis*, H = *L.c. cachinnans*, I = *L.c. mongolicus* (ontleend aan Grant 1980)

Heuglins Geelpootmeeuw, *L.c. tai-myrensis* en *L.c. vegae* zijn uitgesproken trekvogels. De eerste twee overwinteren zuidelijk tot Oost-Afrika en het Indische Subcontinent en de laatste overwintert in Oost-China en Japan. *L.c. atlantis* en Mediterrane Geelpootmeeuw overwinteren in of nabij hun broedgebied. De Kaspische Geelpootmeeuw overwintert hoofdzakelijk in het Midden-Oosten (met inbegrip van het gebied van de Perzische Golf). *L.c. mongolicus* overwintert onder andere in

Oost-China. Britse *L.a. argenteus* en Scandinavische Zilvermeeuw *L.a. argentatus* overwinteren in of nabij hun broedgebied, zuidelijk tot het Iberisch Schiereiland (Dement'ev & Gladkov 1969, Grant 1980).

Kenmerken

Bij het herkennen van een Geelpootmeeuw buiten zijn normale verspreidingsgebied dient men uiterst zorgvuldig te werk te gaan. De vogel dient lang en nauwkeurig te worden bestudeerd. Verder dient men zijn kenmerken nauwkeurig te vergelijken met die van zich in de buurt bevindende meeuwen. Alleen dan kan een vogel met een zekere mate van waarschijnlijkheid worden gedetermineerd.

Grootte

In de onderstaande tabel staat een aantal vleugellengten (mm) vermeld van de Mediterrane (= *michahellis*), Heuglins (= *heuglini*) en Kaspische Geelpootmeeuw (= *cachinmans*) en van de Britse (= *argenteus*) en Scandinavische Zilvermeeuw (= *argentatus*). De eerste kolom geeft de uiterste waarden aan, de tweede de gemiddelden, de derde de aantallen onderzochte exemplaren, en de vierde de bronnen. Gegevens uit Dwight (1925) zijn niet gebruikt omdat hij een afwijkende meettechniek hanteerde. Hierdoor zijn zijn resultaten niet vergelijkbaar met die van andere onderzoekers. De vleugellengte is een goede maat voor de grootte van de meeuw.

<hr/>			
<i>michahellis</i>			
418-485	453	160	Isenmann (1973)
	440 (v)		
	465 (m)		
417-466		15	Kroneisl (1951)
410-466		56	Spitzer (1976)
440-475		6	Stegman (1934)
<i>heuglini</i>			
410-465 (1 x 396)	443	50	Dement'ev & Gladkov (1969)
	435 (v)		
	450 (m)		
425...490	437	53	Stegman (1934)
	454		
<i>cachinmans</i>			
418-482 (1 x 403)	433 (v)	51	Dement'ev & Gladkov (1969)
	449 (m)		
424-475	455	18	Kohl (1959)
	442 (v)		
	466 (m)		
421-476	453	54	Stegman (1934)
<i>argenteus</i>			
385-454	421	160	Goethe (1961)
	412 (v)		
	431 (m)		
383-470	408 (v)	288	Voous (1959)
	428 (m)		
<i>argentatus</i>			
401-480	429 (v)	255	Barth (1967)
	453 (m)		

400-470	423 (v)	51	Dement'ev & Gladkov (1969)
	444 (m)		
410-466	443	76	Stegman (1934)

Stegman (1934) wees erop dat de gemiddelde vleugellengte van *heuglini* uit het gebied ten westen van de Kara 437 mm bedraagt en dat vleugellengten van meer dan 460 mm (met als gemiddelde 454 mm) alleen ten oosten van deze rivier voorkomen. Het is echter de vraag of de door Stegman onderzochte exemplaren uit het gebied ten oosten van de Kara wel betrekking hebben op *heuglini*. De mogelijkheid van verwarring met donkere *L.e. taimyrensis* lijkt me niet uitgesloten.

Michahellis en *cachinnans* zijn het grootst, dan volgen de ongeveer even grote *heuglini* en *argentatus* en *argenteus*. Er is echter sprake van veel overlapping. Bovendien worden zij alle gekenmerkt door een grote mate van individuele en seksuele variatie. Het zal de lezer duidelijk zijn dat de grootte een slecht hanteerbaar veldkenmerk is.

Mantelkleur

De bepaling van de mantelkleur levert in het veld grote problemen op. Er zijn diverse factoren welke een nauwkeurige bepaling in de weg staan. In dit verband kunnen worden genoemd: de positie van de meeuw ten opzichte van de zon en de waarnemer, de houding van de meeuw, de kleur van de omgeving en de atmosferische omstandigheden. Verder dient men zich te realiseren dat bij de hier behandelde meeuwen aanzienlijke verschillen in mantelkleur kunnen optreden. Tenslotte dient erop te worden gewezen dat waarnemers bestaande kleurverschillen niet op de zelfde wijze interpreteren. (In navolging van Landsborough Thomson (1964) gebruik ik het woord 'mantel' voor het aaneengesloten geheel van rug-, schouder- en vleugeldekveren uitsluitend wanneer dat uit één kleur bestaat.)

59. Britse Zilvermeeuw/British Herring Gull *Larus argentatus argenteus*, Brixham (Devon), Engeland, juli 1979 (René Pop)

De mantel van *micahellis* is leigrijs, donkerder dan van *argentatus* en over het algemeen lichter dan van een Britse Kleine Mantelmeeuw *L. fuscus graellsi*. De mantel van *micahellis* van de westkust van het Iberisch Schiereiland is volgens Mayaud (1949) iets donkerder dan van de meer oostelijk voorkomende populaties (cf. Stegman 1934). *Heuglini* is vaak zo donker als een Britse Kleine Mantelmeeuw. Volgens Barth (1968) vallen de door hem gemeten grijswaarden van *heuglini* geheel binnen de grenzen van de Britse Kleine Mantelmeeuw. Tussen *cachinnans* en *argentatus* is er nauwelijks verschil in mantelkleur. *Argenteus* heeft van de hier behandelde meeuwen de lichtst gekleurde mantel.

Vleugelpunttekening

De vleugelpunttekening is jarenlang een belangrijk kenmerk geweest. Onderzoek tijdens de laatste 40 jaar heeft daarin een aantal nuances aangebracht. *Michahellis* en *heuglini* hebben veel zwart in de vleugelpunt (van p10 tot p4 of zelfs p3). Bij *micahellis* uit Frankrijk loopt het zwart in alle gevallen door tot p5 en in het merendeel tot p4 (Isenmann 1973). De individuele variatie is echter groot. Dit geldt ook voor de hoeveelheid wit in de vleugelpunt. Afgezien van eventuele witte vlekjes aan de top van de handpennen, vertonen *micahellis* en *heuglini* altijd een grotere witte vlek op p10; *micahellis* heeft meestal ook een dergelijke vlek op p9, *heuglini* meestal niet. Voorbeelden van deze variaties vinden wij bij

60. Mediterrane Geelpootmeeuw/Mediterranean Yellow-legged Gull *Larus cachinnans micahellis*, Skadarsko Jezero, Joegoslavië, mei 1975 (Karel Mauer)

Dement'ev & Gladkov (1969), Dwight (1925), Isenmann (1973), Mayaud (1940) en Volsøe (1951). *Cachinnans*, *argenteus* en *argentatus* hebben gemiddeld een overeenkomstige tekening aan de vleugelpunt; in het algemeen met minder zwart en meer wit dan *michahellis* en *heuglini*. Naar het noorden toe neemt bij *argentatus* de hoeveelheid zwart iets af; bij het merendeel van de Noorse populatie reikt het zwart niet verder dan p6 (Barth 1968).

Wintervlekking

Onder wintervlekking wordt de grauwbroune streping en vlekking op kop en nek verstaan welke voor sommige Geelpoot- en Zilvermeeuwen in de winter kenmerkend is. *Michahellis* en *cachinnans* hebben in de winter over het algemeen een witte kop en nek, soms met enige vlekking (Géroutet 1965). *Heuglini* vertoont vlekking in de nek. (*L.c. taimyrensis* heeft wintervlekking; deze vlekking is echter intensiever in de nek (Dement'ev & Gladkov 1969, Stegman 1954). Volgens Grant (1980) is juist *heuglini* sterker gevlekt dan *L.c. taimyrensis*.) *Argenteus* en *argentatus* vertonen in meer of mindere mate wintervlekking van september tot maart. Hume (1978) wees erop dat sommige *argenteus* en *argentatus* al in januari naar het broedkleed ruien waarbij de gevlekte kopveren worden vervangen.

Barth (1968) suggereerde een verband tussen de aanwezigheid en intensiteit van de wintervlekking en de leeftijd van de vogel.

61. *Larus cachinnans taimyrensis*, Malindi, Kenya, januari 1980 (Jan Mulder)

Onbevederde delen

De poten van *michahellis*, *heuglini* en *cachinnans* zijn opvallend geel, vaak opvallender dan van een Britse Kleine Mantelmeeuw. *Argentatus*, met name bij vogels uit het noordoostelijk deel van het verspreidingsgebied, kan min of meer gele poten hebben. Het geel is dan gewoonlijk wel fletser. *Michahellis* en *cachinnans* lijken hoger op de poten te staan dan *argenteus* en *argentatus*. De snavel van *michahellis* en *cachinnans* doet vaak forser aan dan van *argenteus* en *argentatus* en is opvallend geel van kleur. De oogring van *michahellis* en *cachinnans* is altijd rood; die van *argenteus* en *argentatus* varieert van witachtig tot rood.

Jonge en onvolwassen vogels

De herkenning van jonge en onvolwassen Geelpootmeeuwen wordt in het algemeen moeilijker geacht dan het in feite is. Opvallend bij eerste kalenderjaar vogels is de gemberbruine kleur van de donkere delen (donkerder dan bij de Zilvermeeuw), de wittere stuit en staartbasis welke contrasteert met de brede zwarte staartband, en de geheel zwarte snavel. In het tweede kalenderjaar worden kop en onderdelen in vergelijking met een Zilvermeeuw erg wit waardoor de vogels mede door de vrij donkere mantel en snavel veel weg hebben van een tweede kalenderjaar Grote Mantelmeeuw *L. marinus* (cf. Grant 1980).

62. Mediterrane Geelpootmeeuw/Mediterranean Yellow-legged Gull *Larus cachinnans michahellis*, Isles Chaffarines, Marokko, mei 1977 (Jan Steenhart)

Voorkomen in Nederland

Mediterrane Geelpootmeeuw

De Mediterrane Geelpootmeeuw is met zekerheid eenmaal in Nederland vastgesteld. De *Avifauna van Nederland* (1970) vermeldt een vondst te Oostvoorne (ZH) op 12 juni 1966 van een op 30 mei 1965 bij Marseille (Bouches du Rhône), Frankrijk geringde vogel. Sederdien zijn in Zuidwest-Nederland en elders geelpotige meeuwen waargenomen die vrijwel zeker op deze ondersoort betrekking hebben. Het toenemend aantal waarnemingen in Nederland valt samen met een toename van het aantal gevallen in het Noordfranse en Belgische kustgebied. Ook is er veel voor te zeg-

gen dat in ieder geval een deel van de door Kist (1961) waargenomen vogels op de Mediterrane Geelpootmeeuw betrekking heeft. Voor 1940 lag de noordgrens van deze ondersoort namelijk al bij Bretagne (Mayaud 1940). Nicolau-Guillaumet (1977) beschrijft het naast elkaar broeden van Geelpoot- en Zilvermeeuw op Ile d' Oléron (Charente Maritime). Tevens legt hij de nadruk op het uitzwermen van jonge en onvolwassen vogels. Volgens hem zijn het waarschijnlijk Iberische vogels die zich als broedvogel langs de Atlantische kust van Frankrijk hebben gevestigd. Deze verspreiding van de Mediterrane Geelpootmeeuw wijst erop dat het voorkomen in Nederland van deze ondersoort een meer regelmatig karakter zal gaan krijgen.

Vanuit het Middellandse Zee-gebied trekt de Mediterrane Geelpootmeeuw via de Rhône en Noord-Italië naar Zwitserland. Bij het Lac de Neuchâtel (Neuchâtel), Zwitserland zijn al geslaagde broedpogingen vastgesteld (Thöness 1972). Via dit meer komt hij bij Basel (Baselland), Zwitserland op de Rijn.

Heuglins Geelpootmeeuw

Kist (1961) gaf in zijn beoordeling van Geelpootmeeuwen in het veld niet blijk werkelijk oog te hebben voor de problemen bij de bepaling van de mantelkleur. Hij vergeleek de mantel van een in juni 1960 bij de Knardijk (ZIJP) aanwezige vogel zonder meer met die van een door hem bekeken museumexemplaar en die van een exemplaar dat hij vier maanden eerder te Scheveningen (ZH) had waargenomen. In het licht van de elders in dit artikel geschetste problemen is deze vergelijking van geringe waarde. Verwarring met andere ondersoorten lijkt dan ook niet uitgesloten. Geen van de door Kist geclaimde Heuglins Geelpootmeeuwen was zo donker als een Britse Kleine Mantelmeeuw. Merkwaardig is voorts zijn opvatting dat de Heuglins Geelpootmeeuw een grote vogel zou zijn. Hij sprak in dit verband zelfs over een 'ware kolos'. Maar, zoals reeds eerder vermeld, de Heuglins Geelpootmeeuw is ongeveer even groot als de Scandinavische Zilvermeeuw. Het is in dit verband wellicht nuttig om erop te wijzen dat Barth (1968) onder meer op grond van de vleugel- en snavelmaten de Heuglins Geelpootmeeuw als een ondersoort van de Kleine Mantelmeeuw beschouwde. Geen van de door Kist waargenomen vogels vertoonde wintervlekking op de kop of in de nek. Dit is opmerkelijk aangezien bij de Heuglins Geelpootmeeuw vooral de nek 's winters min of meer gevlekt is. Een van de door Kist waargenomen vogels had een wat lichtere mantel en grijsachtige poten. Deze kenmerken passen goed op die van een Scandinavische Zilvermeeuw (cf. Barth 1968).

Rond de Heuglins Geelpootmeeuw is in de loop van de jaren een vreemde mythe ontstaan. Hij zou in het veld direct herkenbaar zijn aan de grootte en mantelkleur. Het zal de lezer duidelijk zijn dat ik hier anders over denk. Met name bij de determinatie van vogels waarbij de mantel lichter gekleurd is dan van de Britse Kleine Mantelmeeuw, dient men zeer voorzichtig te zijn. Het lijkt mij een hachelijke zaak om een veldwaarneming van een Heuglins Geelpootmeeuw in Nederland of elders in Noordwest-Europa met aanvaarding te honoreren. Het was dan ook een juiste beslissing om deze ondersoort niet in de *Avifauna van Nederland* (1970) op te nemen. De Heuglins Geelpootmeeuw werd mijns inziens ten onrechte door Kist voor Nederland geclaimd en is derhalve ten onrechte in de *Dutch Birding Association Checklist* (1980) opgenomen.

Kaspische Geelpootmeeuw

Op 25 januari 1881 werd te Katwijk aan Zee (ZH) een geelpotige meeuw verzameld. Deze vogel - welke zich thans in de collectie van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden (ZH) bevindt - werd door van Oort (1928) als Kaspische Geelpootmeeuw gedetermineerd. Van Marle & Voous (1943) meenden echter dat de vogel bezwaarlijk als een Kaspische Geelpootmeeuw kon worden beschouwd. Kist (1961) was het met hun kritiek echter niet eens. Hij meende dat van Oort de meeuw wel

degeelijk goed had gedetermineerd. (Kist sloot hierbij de mogelijkheid niet uit dat de betrokken vogel tot *L.e. omissus* uit Finland behoorde welke hij consub-specifiek achtte met de Kaspische Geelpootmeeuw. Maar, zoals Barth (1968) op overtuigende wijze aantoonde, *L.e. omissus* is synoniem met de Scandinavische Zilvermeeuw. Van een aparte populatie Geelpootmeeuwen of Zilvermeeuwen met min of meer gele poten is in Finland geen sprake.) Als een belangrijk argument voor een 'cachinnans van de Zwarte Zee' werd het witte basale gedeelte van p10 en de weinige vlekking op kop en achternek beschouwd. In feite is het basale gedeelte van de buitenste handpen bij dit goed geconserveerde exemplaar echter niet wit maar lichtgrijs. Kist wees er overigens zelf al op dat een witte kleur van het basale gedeelte van p10 eventueel ook kan voorkomen bij de Zilvermeeuw in Finland, hetgeen inderdaad het geval is (cf. Barth 1968, Voipio 1954). Ook de vlekken tekening op kop, achternek en - hetgeen Kist niet vermeldde - in mindere mate op de voornek wijst op een Scandinavische Zilvermeeuw. Eind januari is de wintervlekking bij de Kaspische Geelpootmeeuw - als die al aanwezig is - meestal geheel verdwenen. Bovendien had de vlekking op de voornek te denken moeten geven. Alle andere kleuren en maten van deze vogel vallen zowel binnen de grenzen van de Kaspische Geelpootmeeuw als Scandinavische Zilvermeeuw.

Van de in Katwijk aan Zee verzamelde vogel kan mijns inziens niet worden besloten dat het een Kaspische Geelpootmeeuw was. Hij staat derhalve ten onrechte in de *Avifauna van Nederland* (1970) en de *Dutch Birding Association Checklist* (1980) vermeld.

Dankzegging

Hierbij dank ik Peter Grant voor de toestemming om de verspreidingskaart van de Geelpootmeeuw-Zilvermeeuw-groep uit Grant (1980) te mogen publiceren; Karel Maurer, Jan Mulder, René Pop en Jan Steenhart voor het ter beschikking stellen van fotografisch materiaal; en G.F. Mees voor de op het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden genoten gastvrijheid. Tenslotte wil ik in het bijzonder Edward van IJzendoorn en Gerald Oreeel danken voor de belangrijke bijdrage die zij hebben geleverd aan de totstandkoming van het artikel.

Summary

After a profound study of the claimed records of Yellow-legged Gull *Larus cachinnans* in the Netherlands, the author is of opinion that Heuglin's *L.e. heuglini* and Caspian Yellow-legged Gull *L.e. cachinnans* are wrongly on the *Dutch Birding Association Checklist* (1980). He is also of opinion that the most and probably all records refer to Mediterranean Yellow-legged Gull *L.e. michahellis*. There is a ring recovery of a French bird. The recent increase in the number of records is correlated with the species' northward range expansion in France. The characters (size, mantle colour, wing-tip pattern, winter streaking, bare parts, young and immature birds) of the three above mentioned subspecies are discussed in detail. Distribution and occurrence of Yellow-legged Gull (including all commonly recognized subspecies) in the Old World are shortly discussed.

Literatuur

- Barth, E.K. 1967. Standard body measurements in *Larus argentatus*, *L. fuscus*, *L. canus* and *L. marinus*. *Nytt Mag. Zool.* 14 7-83.
- . 1968. The circumpolar systematics of *Larus argentatus* and *Larus fuscus* with special reference to the Norwegian populations. *Nytt Mag. Zool.* 15 (supplement 1): 1-50.
- Commissie voor de Nederlandse Avifauna, De. 1970. *Avifauna van Nederland*. Tweede druk. Leiden.

- Dement'ev, G.D. & Gladkov, N.A. 1969. *Birds of the Soviet Union* 3. Jerusalem.
- Dwight, J. 1925. The gulls (Laridae) of the world; their plumages, moults, variations, relationships and distribution. *Bull. Amer. Mus. nat. Hist.* 52: 63-401.
- Géroutet, P. 1965. *Water-birds with webbed feet*. London.
- Goethe, F. 1961. Zur Taxonomie der Silbermöwe (*Larus argentatus*) im südlichen Deutschen Nordseegebiet. *Vogelwarte* 21: 1-24.
- Grant, P.J. 1980. Field identification of west Palearctic gulls 3. *Brit. Birds* 73: 113-158.
- Hume, R.A. 1978. Variations in Herring Gulls in a Midland roost. *Brit. Birds* 71: 338-345.
- Isenmann, P. 1973. Biometrische Untersuchungen an der Gelbfüssigen Silbermöwen (*Larus argentatus michahellis*) aus der Camargue. *Vogelwarte* 27: 16-24.
- Kist, J. 1961. 'Systematische' beschouwingen naar aanleiding van de waarneming van Heuglins Geelpootzilvermeeuw, *Larus cachimans heuglini* Bree, in Nederland. *Ardea* 49: 1-50.
- Kohl, I. 1959. Contributions to systematic studies of Black Sea's Herring Gulls. *Aquila* 65: 127-143.
- Kroneisl, R. 1951. Beitrag zur Kenntnis der Systematik der Adriatischen Silbermöwen. *Larus* 5: 131-148.
- Landsborough Thomson, A. 1964. *A new dictionary of birds*. London & Edinburgh.
- van Marle, J.G. & Voous, K.H. 1943. Geographische vormen van *Larus argentatus* en *Larus fuscus* in Nederland. *Limosa* 16: 146-149.
- Mayaud, N. 1940. Considérations sur les affinités et la systématique de *Larus fuscus* et *Larus argentatus*. *Alauda* 12: 80-98.
- Nicolau-Guillaumet, P. 1977. Mise au point et réflexions sur la répartition des Goélants argentés *Larus argentatus* de France. *Alauda* 45: 53-73.
- van Oort, E.D. 1928. *Ornithologica Neerlandica* 3. Leiden.
- Oreel, G.J. 1980. Dutch Birding Association Checklist. *Dutch Birding* 2: 41-47; 82-104.
- Spitzer, G. 1976. Zur Biometrie Adriatischer Silbermöwen *Larus argentatus michahellis*. *Vogelwarte* 28: 206-212.
- Stegman, B. 1934. Ueber die Formen der grossen Möwen ('subgenus *Larus*') und ihre gegenseitige Beziehungen. *J. Orn.* 82: 340-380.
- Thönen, W. 1972. Die wichtigsten ornithologischen Ereignisse 1971 in der Schweiz. *Orn. Beob.* 69: 297-299.
- Voipio, P. 1954. Ueber die gelbfüssigen Silbermöwen Nordwesteuropas. *Acta Soc. Fauna Flora Fennica* 71: 1-56.
- Volsøe, H. 1951. The breeding birds of the Canary Islands. *Vidensk. Meddr dansk naturh. Foren.* 113: 1-153.
- Voous, K.H. 1959. Geographical variation of the Herring Gull, *Larus argentatus*, in Europe and North-America. *Ardea* 47: 176-187.

Paul de Heer, Hendrik Casimirstraat 160, 3136 BE Vlaardingen

ON FIELD IDENTIFICATION OF WHITE-CAPPED NODDY

According to Tuck & Heinzel (1978), White-capped Noddy *Anous minutus* can be distinguished in the field from Common or Brown Noddy *A. stolidus* by its smaller size, less stout bill and almost black overall plumage. Moreover, White-capped has a more white forehead and crown. However, when studying photographs, I found the following features more useful. (1) The sharp division of the light forehead and the dark lores is straight in White-capped and curved in Common. (2) A narrow dark band on the forehead over the base of the bill is absent in White-capped and present in Common.

The White-capped Noddy is widely distributed in tropical and subtropical oceans. It is absent in the Indian Ocean where Lesser Noddy *A. tenuirostris* occurs. According to Voous (1977), White-capped is conspecific with Lesser Noddy.

Literature

Serventy, D.L., Serventy, V. & Warham, J. 1971. *The handbook of Australian seabirds*. Sydney, Melbourne, Wellington & Auckland.

Tuck, G.S. & Heinzel, H. 1978. *A field guide to the seabirds of Britain and the World*. London.

Voous, K.H. 1977. *List of recent Holarctic bird species*. London.

Gerald J. Oreel, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam

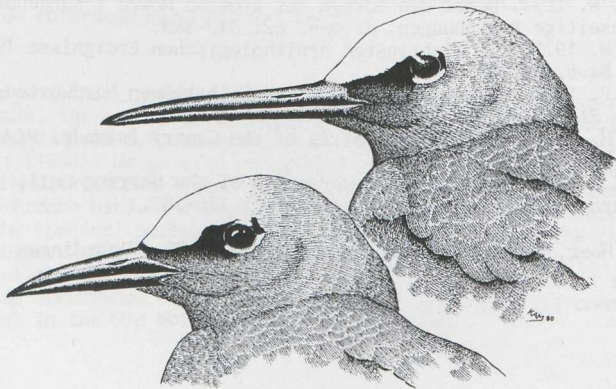

Figure 1. White-capped Noddy/Witkopnoddy *Anous minutus* (right) and Common Noddy/Noddy *A. stolidus* (left) (Karel Mauer after photographs in Serventy *et al.* 1971)

RARE AND INTERESTING BIRDS IN WESTERN PALEARCTIC

This is the fourth report on rare and interesting birds in the Western Palearctic (excluding Benelux) by members of the Dutch Birding Association (DBA). The previous report was published in *Dutch Birding* 2: 24. The reports included are largely unchecked, not authenticated. All members are invited to report their records (for our postal addresses and telephone numbers, see below).

Systematic list

Pink-backed Pelican/Kleine Pelikaan *Pelecanus rufescens*

Egypt: Abu-Simbel Tempel, Lake Nasser, 24 August 1980, two (JanJaap Brinkman).

Black Egret/Zwarte Reiger *Egretta ardesiaca*

Egypt: Nile, Aswân, 2-3 August 1980, one-two (René Dekker).

Montagu's Harrier/Grauwe Kiekendief *Circus pygargus*

France: Crau (Bouches du Rhône), 18 May 1980, melanistic (Kees Breek, René Pop).

Lesser Spotted Eagle/Schreeuwarend *Aquila pomarina*

Sweden: Falsterbo (Skåne), 19 September 1980 (Alexander Buhr, Frans Rijnja).

Eleonora's Falcon/Eleonoras Valk *Falco eleonorae*

France: Cape Pertusato, Bonifacio (Corsica), 15 August 1980, light phase adult (Han Blankert, Gerard Steinhaus).

Saker/Sakervalk *Falco cherrug*

Austria: Parndorferheide, Parndorf (Burgenland), 1 June 1980 (Adri Remeeus); 21-22 August 1980, adult (Han Blankert, Gerard Steinhaus *et al.*).

White-cheeked Tern/Witteugelstern *Sterna repressa*

Israel: Elat, 19 April 1980 (Hans ter Haar *et al.*).

Hume's Tawny Owl/Palestijnse Bosuil *Strix butleri*

Israel: Wadi Besor, Tel Shahuren, 7 April 1980, one heard and one seen (Hans ter Haar *et al.*).

Black Wheatear/Zwarte Tapuit *Oenanthe leucura*

France: Crau (Bouches du Rhône), 18 May 1980 (Kees Breek, René Pop).

Rose-coloured Starling/Rose Spreeuw *Sturnus roseus*

Norway: Röst (Lofoten), 19 June 1980, adult (Marja Roozen, Fokko Winterwerp).

Greenfinch/Groenling *Carduelis chloris*

Canary Islands: Puerto de la Cruz (Tenerife), 1 November 1980 (Henk van Bladeren).

Cretschmar's Bunting/Bruinkeelortolaan *Emberiza caesia*

Spain: El Escorial (Madrid), 11 July 1980, singing male (Niek van der Ham).

J.J. (Han) Blankert, Leendert Meeszstraat 8, 2015 JS Haarlem (023-242132)
Gerard H. Steinhaus, Graaf Adolflaan 11, 3708 XA Zeist (03404-17149)

SNEEUWUIL IN FRIESLAND IN WINTER VAN 1980/81

SNOWY OWL IN FRIESLAND IN WINTER OF 1980/81

Van 26 december 1980 tot en met 10 januari 1981 (en waarschijnlijk ook daarna) is in Friesland een eerstejaars vrouwtje Sneeuwuil *Nyctea scandiaca* waargenomen. De vogel werd achtereenvolgens gezien te Hemrik op 26 december, te Bergum op 27 en 28 december, te Oenkerk op 29 december en in Leeuwarden op 30 december en op 6, 9 en 10 januari. Voorafgaand aan deze waarnemingen werd op 23 december 1980 een Sneeuwuil waargenomen in Het Landgoed Berkenheuvel (Drenthe) dat tussen Diever, Vledder en Wateren is gelegen. Dit moet het zelfde individu zijn geweest.

Bij een onderlinge vergelijking van de diverse waarnemingen valt op dat de Sneeuwuil de dag zonder uitzondering zittend op het dak van een woning in de bebouwde kom van een dorp of stad doorbracht. Tussen 16:00 en 17:00 verliet hij steevast zijn roestplaats om in de schemering te gaan jagen. Het voorkomen in dorpen en steden is niet ongebruikelijk (Portenko 1972). Tijdens invasies in Noord-Amerika worden Sneeuwuielen vaak in het centrum van steden (bijvoorbeeld Boston en Chicago) aangetroffen. Dit is trouwens ook in Europa vastgesteld.

De problematiek die samenhangt met de bepaling van leeftijd en geslacht bij de Sneeuwuil, werd uitvoerig behandeld door Josephson (1980). De determinatie van de Friese vogel als eerstejaars vrouwtje is gebaseerd op de volgende kenmerken die door Josephson als diagnostisch worden bestempeld. (1) De achterkant van de kop was voor het grootste deel gebandeerd; (2) de gehele borst en buik waren sterk gebandeerd; en (3) de onderstaart was gebandeerd.

Voorkomen in Midden-Europa

In Midden-Europa is de Sneeuwuil een zeldzame wintergast. Glutz von Blotzheim & Bauer (1980) noemden voor de 20ste eeuw 121 gevallen. Hiervan werden er 59 vastgesteld in Polen, Mecklenburg (DDR) en Sleeswijk-Holstein (BRD). Men kan zich afvragen of de meerderheid van de in Nederland en andere Middeneuropese landen waargenomen vogels wel van Scandinavische herkomst is en niet van Noord-russische. Glutz von Blotzheim & Bauer merkten verder op dat het aantal waarnemingen de laatste decennia gestaag daalt.

Voor Nederland betekent deze waarneming in Friesland het 10de bevestigde geval. De eerdere gevallen werden vastgesteld in 1904 (1), 1920 (1), 1924 (1), 1963 (3) en 1965 (3). In 1963 en in 1965 is er duidelijk sprake van een kleine invasie geweest (*Avifauna van Nederland* 1970).

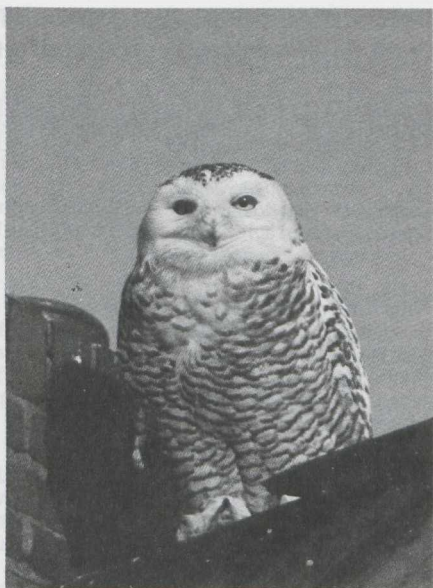
Summary

The author describes the observation of a first year female Snowy Owl *Nyctea scandiaca* in Friesland from 26 December 1980 up to and including 10 January 1981. The bird was discovered on 23 December 1980 in the province of Drenthe. He also discusses shortly the age and sex of the bird and the species' occurrence in Central Europe. It was the 10th record for the Netherlands since 1900.

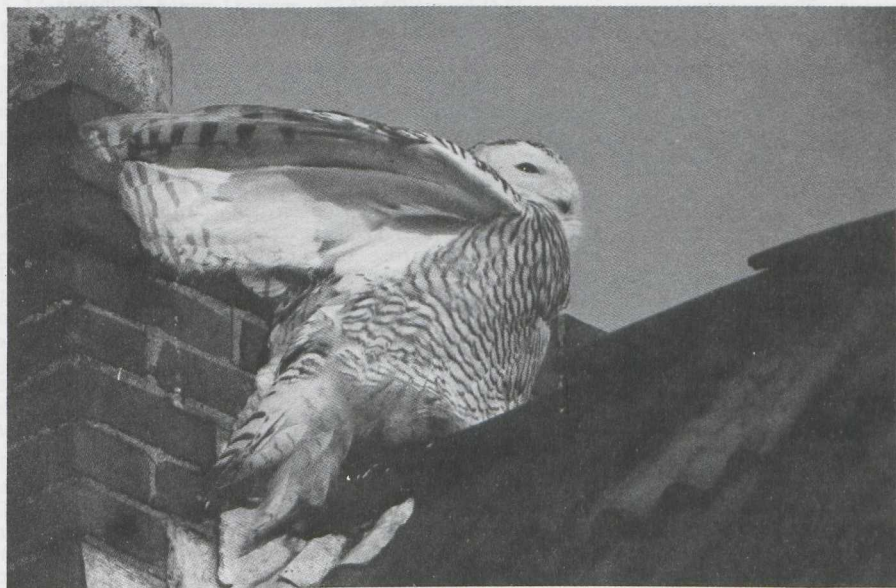
Literatuur

- Commissie voor de Nederlandse Avifauna, De. 1970. *Avifauna van Nederland*. Tweede druk. Leiden.
- Glutz von Blotzheim, U.N. & Bauer, K.M. 1980. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 9. Wiesbaden.
- Josephson, B. 1980. Aging and sexing Snowy Owls. *J. Field Orn.* 51: 149-160.
- Portenko, L.A. 1972. *Die Schnee-Eule Nyctea scandiaca*. Wittenberg.

Gerard H. Steinhaus, Graaf Adolflaan 11, 3708 XA Zeist

63-65. Sneeuwuil/Snowy Owl *Nyctea scandiaca*, eerstejaars vrouwtje, Leeuwarden (F), 10 januari 1981 (René Pop)

PETSJORA PIEPER TEN ONRECHTE OP DE NEDERLANDSE LIJST PECHORA PIPIT WRONGLY ON THE DUTCH LIST

Tot nu toe zijn in Nederland negen aanvaarde waarnemingen van de Petsjora Pieper *Anthus gustavi* gedaan. Na een nauwkeurige studie ben ik van mening dat alle waarnemingen onvoldoende of onjuist zijn gedocumenteerd en waarschijnlijk betrekking hebben op andere piepersoorten. Ik meen derhalve dat de Petsjora Pieper ten onrechte op *De Nederlandse Lijst* voorkomt. Van mijn bevindingen zal ik de lezer verslag doen. Verder bevat dit artikel een bespreking van de veldkenmerken van de Petsjora Pieper. Het is mij gebleken dat de meeste waarnemers niet of onvoldoende op de hoogte zijn van de kenmerken en hun bruikbaarheid in het veld.

Veldkenmerken

De onderstaande bespreking van de veldkenmerken van de Petsjora Pieper en hun bruikbaarheid is vooral gebaseerd op Balch (1980), Christensen (1972), Hollom (1980), King (1980), King *et al.* (1975), Slings (1980), Svensson (1975) en Terry Walsh (*pers. med.*). Deze bespreking beperkt zich tot de in de literatuur genoemde kenmerken. Voor instructieve platen zij verwezen naar *Brit. Birds* 70: 118; 71: 191 & 192.

1 Op de rug bevinden zich opvallende, lange, witte tot witachtige lengtestrepen die een onduidelijke of onderbroken V vormen. Dit kenmerk dient echter met de grootst mogelijke voorzichtigheid te worden gehanteerd. De Roodkeelpieper *A. cervinus* bezit namelijk ook vaak opvallende rugstrepen (zie bijvoorbeeld *Brit. Birds* 73: platen 263 & 264). Deze zijn echter niet wit tot witachtig maar geelwit tot strogeel. Verder moet erop worden gewezen dat ook Boom- *A. trivialis* en Graspieper *A. pratensis* rugstrepen hebben. Deze zijn geelwit tot geelbruin van kleur en vaak minder duidelijk.

2 De rug is warm donkerbruin en opvallend zwart gestreept. Dit is ook het geval bij de Roodkeelpieper. Het contrast is evenwel groter bij de Petsjora Pieper. Dit wordt veroorzaakt door de witte tot witachtige en niet geelwitte rugstrepen.

3 De stuit en bovenstaartdekveren zijn sterk gevlekt en verschillen hierin niet of nauwelijks van de rug. Ook dit is het geval bij de Roodkeelpieper. Verder dient erop te worden gewezen dat Boom- en Graspieper nooit een geheel ongevlekte stuit hebben. Graspiepers in juni - augustus (wanneer het verenkleed sterk gesleten is) kunnen een min of meer sterk gevlekte stuit hebben.

4 Keel, borst, buik en flanken hebben een witte tot witachtige grondkleur. In het voorjaar is de borst (evenals de zijkant van kop en nek) duidelijk geel getint. Dit is een belangrijk verschil met de Roodkeelpieper waarvan sommige exemplaren in het voorjaar de kenmerkende bruinroze tot licht roestrode kleur op kop, keel en bovenborst missen. In het najaar hebben zowel Petsjora als Roodkeelpieper een witte tot witachtige borst. Dit is regelmatig ook het geval bij Boom- en Graspieper. De buik is vaak iets meer cremekleurig dan bij de Roodkeelpieper. Een dergelijke buikkleur komt weinig bij Boom- en Graspieper voor. Deze hebben een vuil- of grijswitte (vooral bij de Graspieper) tot geelwitte buik (vooral bij de Boompieper).

5 Borst, buik en flanken zijn zwaar gestreept en gevlekt. Ook dit kenmerk moet met de grootst mogelijke voorzichtigheid worden gehanteerd. Een dergelijk strepen- en vlekkenpatroon kan ook bij de andere piepersoorten voorkomen.

6 De middelste en grote vleugeldekveren hebben lichte toppen. Deze vormen witte tot witachtige vleugelstrepen die opvallend breed kunnen zijn. Ook andere piepersoorten kunnen dergelijke vleugelstrepen hebben. Deze zijn dan wit of witachtig tot geel.

7 Volgens een aantal auteurs zijn de buitenste staartpennen grijs- tot isabelwit (in elk geval niet zuiver wit). Dit kenmerk wordt door hen als belangrijk beschouwd. De buitenste staartpennen zijn echter voor een belangrijk deel wel degelijk wit, slechts een klein distaal gedeelte van deze veren is grijs- tot isabelwit. In totaal maken de buitenste staartpennen in het veld een witte indruk. Waarnemers die ervaring met de soort hebben opgedaan in Alaska, Groot-Brittannië en Zuidoost-Azië, beschouwen de kleur van de buitenste staartpennen als een onbruikbaar kenmerk.

8 Soms wordt de pootkleur als een kenmerk genoemd. De Petsjora Pieper zou geelachtige roze poten hebben. Een dergelijke pootkleur komt echter ook bij andere piepersoorten voor.

9 De roep die de Petsjora Pieper laat horen als hij opgejaagd wordt, wordt als een hard, helder en steenachtig 'pwit' of 'pit' omschreven. Deze roep - die gewoonlijk een- of tweemaal wordt herhaald - is duidelijk anders dan van andere piepers en bovendien lager van toon dan van de Graspieper. Hij maakt ook zachte geluiden. Buiten het broedseizoen is de Petsjora Pieper een zwijgzame vogel. (De roep is alleen een bruikbaar kenmerk voor waarnemers met een grondige kennis van het geluid van andere piepersoorten.)

10 Buiten het broedseizoen is de Petsjora Pieper een 'skulker' die zich moeilijk laat opjagen. Hij blijft bij voorkeur in lage dekking en gaat zelden op opvallende plaatsen zitten. Het wordt een uiterst moeilijk te observeren vogel genoemd. Ook andere piepersoorten vertonen regelmatig een dergelijk gedrag.

Waarnemingen

- 1 30 mei 1960 Noord-Beveland (Z) (Kist & Waldeck 1961)
- 2 26 sep 1964 Oostelijk Flevoland (ZLJP) (Meeth 1965)
- 3 16 mei 1965 Diemerzeedijk (NH) (Redactie 1966)
- 4 14 aug 1966 Vlieland (F) (Timmerman 1967)
- 5 12 jan 1974 Boven-Leeuwen (Gld) (CNA-archief)
- 6 14 jul 1974 Terschelling (F) (CNA-archief)
- 7 12 oct 1974 Heerewaarden (Gld) (CNA-archief)
- 8 18 nov 1974 Beesel (L) (CNA-archief)
- 9 30 dec 1975 Middelburg (Z) (CNA-archief)

Bespreking

De onderstaande bespreking van de in Nederland gedane waarnemingen van de Petsjora Pieper beperkt zich tot een klein aantal kenmerken. De overige zijn niet opgenomen omdat zij weinig diagnostische waarde hebben of omdat zij niet beschreven zijn. Bovendien wordt het voorkomen kort besproken.

De rugstrepen worden bij de waarnemingen 1-3 en 5-9 niet of onjuist (geelachtig tot strogeel) beschreven. De rug wordt bij de waarnemingen 3-9 onvoldoende of onjuist (licht grijsbruin tot geelachtig olijfbuin) beschreven. De borstkleur wordt bij de waarnemingen 2, 4, 6, 7 en 9 niet en bij de waarnemingen 5 en 8 onjuist (licht isabelkleurig en 'Zanglijster *Turdus philomelos*-achtig getint') beschreven. De buikkleur wordt bij de waarnemingen 2 en 6 niet en bij de waarnemingen 1, 3-5 en 7-9 onjuist (isabelkleurig, witachtig geel of vuilwit) beschreven.

De waarnemingen zijn verspreid over de maanden januari, mei, juli, augustus, september, oktober, november en december. Hiermee wijkt het voorkomen in Nederland zeer sterk af van dat in Groot-Brittannië. De meeste Britse gevallen zijn vastgesteld gedurende een korte periode in eind september en begin oktober (Sharrock & Sharrock 1976). De periode waarin de Britse gevallen vastgesteld zijn, valt samen met de wegtrek naar het overwinteringsgebied.

Op grond van het bovenstaande ben ik van mening dat de waarnemingen van de Petsjora Pieper in Nederland onvoldoende of onjuist zijn gedocumenteerd en waarschijnlijk betrekking hebben op andere piepersoorten.

Dankzegging

Hierbij dank ik G.F. Mees voor zijn toestemming om de in de collectie van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden (ZH) aanwezige Petsjora Piepers te bestuderen; Gerald Oreeel voor zijn op- en aanmerkingen op de eerste versie van het artikel; en Kees Scharringa voor het toezenden van waarnemingskaarten uit het CNA-archief.

Summary

After a careful study of the nine accepted records of Pechora Pipit *Anthus gustavi* in the Netherlands, the author is of opinion that all are insufficiently or incorrectly documented and probably refer to other pipit species. He is therefore of opinion that the species is wrongly on *The Dutch List*. The characters of Pechora Pipit and their usefulness in the field are also critically discussed.

Literatuur

- Balch, L.C. 1980. A brief guide to the identification & status of Asian species in Alaska. *Birding* 12: 12-22.
- Christensen, S. 1972. Pibere: feltbestemmelse af Eng-, Skov- og Rødstrubet Piber. *Feltornithologen* 14: 24-29.
- Hollom, P.A.D. 1980. *The popular handbook of rarer British Birds*. Tweede druk. London.
- King, B.F. 1980. The second through fourth records for North America of the Pechora Pipit, *Anthus gustavi*. *Amer. Birds* 34: 317-318.
- King, B.F., Dickinson, E.C. & Woodcock, M.W. 1975. *A field guide to the birds of South-East Asia*. London.
- Kist, J. & Waldeck, K. 1961. De Petsjora Pieper, *Anthus gustavi* Swinhoe, nieuw voor Nederland. *Limosa* 34: 6-11.
- Meeth, P. 1965. Waarneming van een Petsjora Pieper (*Anthus gustavi*). *Limosa* 38: 98-100.
- Redactie, De. 1966. Vermoedelijke waarneming van Petsjora Pieper (*Anthus gustavi*). *Limosa* 39: 144-145.
- Sharrock, J.T.R. & Sharrock, E.M. 1976. *Rare birds in Britain and Ireland*. Berkhamsted.
- Slings, Q.L. 1980. Red-throated Pipit *Anthus cervinus* at Castricum and its identification. *Dutch Birding* 1: 119-120.
- Svensson, L. 1975. *Identification guide to European passerines*. Tweede druk. Stockholm.
- Timmerman, A. 1967. Vermoedelijke waarneming van een Petsjora Pieper (*Anthus gustavi*) op Vlieland. *Tjiftjaf* 12 (3): 13-14.

Arend Wassink, Treubstraat 123, 2221 AR Katwijk aan Zee

COMMENT ON 'ADDITIONAL FIELD CHARACTERS OF WATER PIPIT'

The note on the Water Pipit *Anthus spinoletta* at IJmuiden (Noord-Holland) on 1 March 1980 (de Heer 1980) has been criticized. The most serious criticism came from Paul Herroelen (*in litt.*). He pointed out that the yellowish tinge on belly and under tail-coverts is in fact characteristic for Rock Pipit *A. petrosus*. He also pointed out that the observed tameness is at variance with the literature.

The yellowish tinge was, however, only present on the lower belly and not, as mistakenly stated in the note, on the white under tail-coverts. This excludes Rock Pipit since this species has also yellowish tinged under tail-coverts. The Water Pipit can have a yellowish to buffish tinge on the belly. Last summer, I observed such birds in the Pyrénées. PH is right when stating that Water Pipit is generally more shy than Rock Pipit. But, as shown by *e.g.* Johnson (1970) and Mester & Prünthe (1966), there is considerable variation in its behaviour towards man. Some Water Pipits are relative tame.

After re-examination of the photographs, I am still of opinion that the IJmuiden 1980 Water Pipit was correctly identified. Its features (including the reduced streaking on the underparts) fit that of Water Pipit. (The note should perhaps have had a less pretentious title; it should be read as a note on a single record.)

Literature

- de Heer, P. 1980. Additional field characters of Water Pipit *Anthus spinoletta*. *Dutch Birding* 2: 27.
 Johnson, I.G. 1970. The Water Pipit as a winter visitor to the British Isles. *Bird Study* 17: 297-319.
 Mester, H. & Prünthe, W. 1966. Wie häufig zieht der Felsenpieper tatsächlich durch das Deutsche Binnenland? *Anthus* 3: 33-43.

Paul de Heer, Hendrik Casimirstraat 160, 3136 BE Vlaardingen

66. Water Pipit/Waterpieper *Anthus spinoletta*, IJmuiden (Noord-Holland), 1 March 1980 (René Pop)

FIELD IDENTIFICATION OF PARROT CROSSBILL

The difficulties in identifying the Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus* are great, especially when the observer is not familiar with the similar Crossbill *L. curvirostra*. It is therefore useful to discuss its field identification. The problems in separating it from the highly sedentary Scottish Crossbill *L. scottica* - usually treated as conspecific with either Parrot Crossbill or Crossbill (cf. Knox 1975, 1976, Nethersole-Thompson 1975, Salomonsen 1963, Voous 1978) - will not be discussed.

The present paper is primarily based on experience of Parrot Crossbill in Denmark where it occurs regularly in coniferous plantations during migration and winter. It is only a very rare breeding bird (Møller 1979).

General appearance

The general appearance of Parrot Crossbill (*Lp*) differs conspicuously from that of Crossbill (*Lc*) (figure 1). *Lp* is larger and heavier. The head is more strong and stouter. It appears to lack a forehead; this effect is due to the deep-based bill. The difference in bill size and shape are also obvious (figure 2). The bill is much more stout, being nearly as high as long, and also more arched on both mandibles. Flying birds look very similar; *Lp* is only slightly larger.

Figure 1. General appearance of typical Parrot Crossbill/Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus* (left) and Crossbill/Kruisbek *L. curvirostra* (right). Notice the more heavy bill of Parrot Crossbill (Anders Pape Møller after photographs in Gønsbøl 1964)

Measurements

Measurements of *Lp* and *Lc* are given in table 1. *Lp* has slightly longer wings. The heavier appearance is reflected in the higher body weight. Bill length and height are slightly greater. The bill length/bill height ratio is lower.

OCCURRENCE OF PARROT CROSSBILL IN DENMARK AND SWEDEN

		Parrot Crossbill	Crossbill
wing length	♂♂ (mm)	99 - 107 (28)	91 - 101 (47)
wing length	♀♀ (mm)	95 - 106 (27)	90 - 99 (29)
weight (g)		47 - 59 (31)	33 - 45 (35)
bill height	(mm)	13.4 - 15.0 (44)	10.3 - 12.3 (73)
bill length	(mm)	19.2 - 21.7 (44)	17.7 - 21.0 (73)
bill length/bill height ratio		1.45 - 1.45	1.69 - 1.72

Table 1. Measurements and weight of Parrot Crossbill/Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus* and Crossbill/Kruisbek *L. curvirostra* (derived from Svensson 1975). Numbers in brackets refer to sample size

Figure 2. Head of typical Parrot Crossbill/Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus* (adult left top, juvenile left bottom) and Crossbill/Kruisbek *L. curvirostra* (right) (Anders Pape Møller after Svensson 1975)

Call

Lp tends to call deeper than *Le*. This difference in pitch is also obvious in sonograms. The approximate pitch is 3 kHz in *Lp* and 4 kHz in *Le*.

Poulsen (1949) found a slight but not constant difference in the flight call. *Lp* tends to call 'gyp-gyp-gyp' and *Le* 'gip-gip-gip' (written and pronounced in Danish). He also found that the alarm call of both species is identical: a 'göp ... göp ... göp' sequence. Frost Larsen & Aagaard Andersen (1965) noted that the call of perched birds differs highly: 'böbb-böbb-böbb' in *Lp* and 'bybb-bybb-bybb' in *Le*. They also noted that the excitement call of *Le* is 'lig-lig' or 'lit-lit'. Frost Larsen & Aagaard Andersen and Poulsen agree that flying birds can not be separated by their flight call.

Sonograms indicate that the perch and flight call are identical in *Lp* and different in *Le*. The perch call of *Le* has a low element (similar to *Lp*) and a dominating high element; the flight call is high-pitched. But further research is needed on this subject.

Feeding ecology and behaviour

Lp is adapted for feeding on pine *Pinus*; its more heavy bill is well adapted for breaking scales of pine cones. *Le* feeds usually on spruce *Picea* but with some difficulty also on pine. *Lp* feeds often on spruce when pine is not available.

Perched *Lp* appears to be more silent than *Le*. When feeding on cones, it can often only be heard from the falling scales. *Le* is more noisy. *Lp* is more trustful than *Le*. This makes it often possible to check some of the above mentioned characters at close quarters. One of my friends caught on two occasions *Lp* with his hands and ringed them!

When crossbills have found a feeding place, they may rest there for several days. If they leave the place, they often return later on. Drinking pools may be visited likewise for long periods.

Mixed flocks of *Lp* and *Le* occur regularly. But pure *Lp* flocks also occur. In Denmark flocks up to 170 birds have been found.

Acknowledgements

I thank Poul Hansen (Laboratory of Bioacoustics, University of Aarhus, Aarhus) who kindly helped in analysing the calls of Parrot Crossbill and Crossbill; and Per Hansen who supplied me with recordings of Parrot Crossbill.

Literature

- Frost Larsen, K. & Aagaard Andersen, P. 1965. Stor og Lille Korsnaeb. *Feltornithologen* 7: 24-25.
- Gønsbøl, B. 1964. Stor og Lille Korsnaeb. *Feltornithologen* 6: 59-63.
- Knox, A.G. 1975. Crossbill taxonomy. In Nethersole-Thompson, D. *Pine Crossbills*. Berkhamsted.
- . 1976. The taxonomic status of the Scottish Crossbill *Loxia sp.* *Bull. Brit. Orn. Club* 96: 15-19.
- Møller, A.P. 1979. Stor Korsnaeb *Loxia pytyopsittacus* som invasionsfugl i Danmark 1960-1976. *Dansk orn. Foren. Tidsskr.* 73: 305-309.
- Nethersole-Thompson, D. 1975. *Pine Crossbills*. Berkhamsted.
- Poulsen, H. 1949. Nogle af korsnaebenes stemmer. *Dansk orn. Foren. Tidsskr.* 43: 256-257.
- Salomonson, F. 1963. Systematisk oversigt over Nordens fugle. *Nordens Fugle i Farver* 7: 415.
- Svensson, L. 1975. *Identification guide to European passerines*. Second edition. Stockholm.
- Voous, K.H. 1978. The Scottish Crossbill: *Loxia scotica*. *Brit. Birds* 71: 3-10.
- Anders Pape Møller, Langelandsgade 220 st.th., 8200 Aarhus N, Denmark

OCCURRENCE OF PARROT CROSSBILL IN NETHERLANDS

Since 1900 only eight accepted records of Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus* in the Netherlands have been published. Two were collected at Bloemendaal (Noord-Holland) on 29 September and 3 October 1901 (*Avifauna van Nederland* 1970, Tekke 1973, 1974). Dates suggest late arrival as compared to Crossbill *L. curvirostra* which usually arrives during summer months (June - August). This is supported by Møller (1979) who showed that October and November are important months of arrival in Denmark.

Records

- 1 29 Sep 1901 Bloemendaal (Noord-Holland)
- 2 3 Oct 1901 Bloemendaal (Noord-Holland)
- 3 24 Mar 1963 AW-duinen (Noord-Holland) (three birds)
- 4 25 Aug 1963 Schiermonnikoog (Friesland)
- 5 15 Sep 1966 Texel (Noord-Holland) (until 29 Sep)
- 6 22 Oct 1966 Oostvoorne (Zuid-Holland)
- 7 6 Dec 1971 's-Gravenhage (Zuid-Holland)
- 8 26 Nov 1972 Texel (Noord-Holland)

Literature

- Commissie voor de Nederlandse Avifauna, De. 1970. *Avifauna van Nederland*. Tweede druk. Leiden.
- Møller, A.P. 1979. Stor Korsnaeb *Loxia pytyopsittacus* som invasionsfugl i Danmark 1960-1976. *Dansk orn. Foren. Tidsskr.* 73: 305-309.
- Tekke, M.J. 1973. Ornithologie van Nederland 1971. *Limosa* 46: 72-88.
- . 1974. Ornithologie van Nederland 1972. *Limosa* 47: 33-50.

J.J. (Han) Blankert, Leendert Meeszstraat 8, 2015 JS Haarlem

67. Parrot Crossbill/Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus*, AW-duinen (Noord-Holland), 24 March 1963 (*Hans Vader*)

RECENT REPORTS

This report covers mainly the last two decades of October, November, December and the first decade of January. The records included are largely unchecked, not authenticated. No claim for the completeness of this report is made. The Dutch and scientific names and their order correspond with the *Dutch Birding Association Checklist* (1980). The English names correspond with *The 'British Birds' list of birds of the Western Palearctic* (1978).

Divers

A Great Northern Diver/IJdsduiker *Gavia immer* was observed on the Oostvoornse Meer (Zuid-Holland) on 9 and 10 November.

Albatrosses through storm petrels

A mollymawk albatross/mallemokalbatros *Diomedea* flew north off the Hondsbosse Zeewering (Noord-Holland) on 30 November. This was the second albatross record for the Netherlands. In early January a dead Sooty Shearwater/Grauwe Pijlstormvogel *Puffinus griseus* was found at Callantsoog (Noord-Holland). A Storm Petrel/Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* was seen at Medemblik (Noord-Holland) on 10 January. This is an unusual date and location.

Ducks

On 24 and 25 December a Lesser White-fronted Goose/Dwerggans *Anser erythropus* was observed and photographed in the Ganzenreservaat De Poel at Borssele (Zeeland).

68. Lesser White-fronted Goose/Dwerggans *Anser erythropus* (left bird), Ganzenreservaat De Poel, Borssele (Zeeland), 24 December 1980 (*Sjef de Ridder*)

Another was present on 11 January at Gaast (Friesland). It is said that six to seven individuals are wintering in Friesland (especially in the triangle Makkum - Bolsward - Workum). White phase Snow Geese/Sneeuwganzen *A. caerulescens* were seen in the Lauwersmeer (Groningen/Friesland) area in December, at Oudega (Friesland) on 3 December and at Lekkuum (Friesland) on 30 December. The blue phase bird is still staying on Goeree (Zuid-Holland). Eight Canada Geese/Canadese Ganzen *Branta canadensis* were present on Goeree on 19 and 25 October, two in the Lauwersmeer area in November and December. Two were seen at Stellendam (Zuid-Holland) on 19 November, three at Barnegat (Noord-Holland) on 20 November and three at Den Oever (Noord-Holland) from 1 until 11+ January. A Barnacle Goose/Brandgans *B. leucopsis* x Red-breasted Goose/Roodhalsgans *B. ruficollis* was well studied in the Polder De Band (Friesland) on 8 November. Pale-breasted Brent Geese/Witbuikrotganzen *B. bernicla hrota* were reported at Scharendijke (Zeeland) on 20 December and at Goedereede (Zuid-Holland) from 26 December until 11 January. Two or three Red-breasted Geese stayed in the Lauwersmeer area in November and December. Singles were seen in Friesland at Anjum on 27 December, at Molendend on 1 and 3 January and at Jutrijp on 3 January. One Red-breasted stayed on Goeree and Schouwen (Zeeland) in November and the first decade of December. One was present at Nijkerk (Gelderland) on 11 January. A male Green-winged Teal/Amerikaanse Wintertaling *Anas crecca carolinensis* was discovered on De Maasvlakte (Zuid-Holland) on 25 November. The bird was also present on the next day. A Ferruginous Duck/Witooogend *Aythya nyroca* was seen in the Lauwersmeer on 23 November. A male was reported at Vijfhoek (Noord-Holland) on 20 September.

Sparrows through falcons

Red Kites/Rode Wouwen *Milvus milvus* were observed at Oostvoorne (Zuid-Holland) on 12 October and in the Brabantse Biesbosch (Noord-Brabant) on 18 November. One bird is wintering at Amelisweerd (Utrecht). Juvenile and immature White-tailed Eagles/Zeearenden *Haliaeetus albicilla* were seen in the Brabantse Biesbosch on 8 and 23 November and in December, at Egmond (Noord-Holland) on 30 November, in the Alkmaardermeer (Noord-Holland) area from 7 until 14 December, in the Oostvaardersplassen (Zuidelijke IJsselmeerpolders) area from 7 December onwards, in the Braakman (Zeeland) on 31 December, at Zenderen (Overijssel) on 1 (two) and 2 (one) January and at Rilland-Bath (Zeeland) on 10 January. An immature Golden Eagle/Steenarend *Aquila chrysaetos* appeared at Venhuizen (Noord-Holland) on 10 November and was seen on the dike from Enkhuizen (Noord-Holland) to Lelystad (Zuidelijke IJsselmeerpolders) later on the day. The bird stayed until 24 November near Lelystad (Hollandse Hout). A Red-footed Falcon/Roodpootvalk *Falco vespertinus* was reported at Budel (Noord-Brabant) on 5 October. Several Peregrines/Slechtvalken *F. peregrinus* are wintering in the Netherlands. For instance; in the Dollard (Groningen) area, in the Zuidelijke IJsselmeerpolders (one or two), in the Brabantse Biesbosch and on De Maasvlakte.

Rails through bustards

Relatively few Cranes/Kraanvogels *Grus grus* migrated over the Netherlands this autumn. A flock of c. 130 was reported at the Haaselaarsbroek (Limburg) on 4 November. From c. 20 December until 9 January three Great Bustards/Grote Trappen *Otis tarda* were present at Zenderen. All three were ringed. On 10 and 11+ January a ringed third year male was present at Nieuwmoer (Antwerpen).

Oystercatchers through sandpipers

On 30 November Grey Phalaropes/Rosse Franjepoten *Phalaropus fulicarius* were seen at the Hondsbosse Zeewering, IJmuiden (Noord-Holland) and Scheveningen (Zuid-Holland). On 7 January another was present at Scheveningen.

Skuas through terns

On 1 January an adult Pomarine Skua/Middelste Jager *Stercorarius pomarinus* was present on De Maasvlakte. Great Skuas/Grote Jagers *S. skua* flew off the Hondsbosse Zeewering, Scheveningen and Hoek van Holland (Zuid-Holland) on 1 January. One was reported off the Hondsbosse on 3 January. Mediterranean Gulls/Zwartkopmeewen *Larus melanocephalus* were observed at Katwijk aan Zee (Zuid-Holland) on 29 November and 7 December, at Scheveningen on 26 December and 4 January and at the Hondsbosse Zeewering on 10 January. The Katwijk aan Zee bird was a second winter one; the others were adults. A first winter Sabine's Gull/Vorkstaartmeeuw *L. sabini* could be studied at close quarters on the beach at Katwijk aan Zee on 1 January. This is an unusual date. At least one adult Yellow-legged Gull/Geelpootmeeuw *L. cachinnans* stayed on the Maasvlakte until the end of December. A higher-than-usual number of Glaucous Gulls/Grote Burgemeesters *L. hyperboreus* is present in the Netherlands (especially in coastal areas) from the end of December onwards. On 17 and 27 December an adult bird was seen on De Maasvlakte. As previous years, Sandwich Terns/Grote Sterns *Sterna sandvicensis* are wintering in the Brouwersdam (Zuid-Holland/Zeeland) area. On 5 January five were counted. A Black Tern/Zwarte Stern *Chlidonias niger* in summer plumage was watched at Hoofddorp (Noord-Holland) on 9 November. A first calendar year White-winged Black Tern/Witvleugelstern *C. leucopterus* was reported on Marken (Noord-Holland) on 26 September.

Auks

A Little Auk/Kleine Alk *Alle alle* stayed at Aalter (Oost-Vlaanderen) on 6 and 7 December. Off the Dutch coast singles were seen on Texel (Noord-Holland) on 24 October, on Schiermonnikoog (Friesland) on 1 November, at the Hondsbosse Zeewering on 9 and 11 (two) November, at IJmuiden on 27 December and on Schiermonnikoog on 1 January. Oiled birds were found beached between IJmuiden and Zandvoort (Noord-Holland) on 3 January and between Zandvoort and Noordwijk (Zuid-Holland) on 7 January. During the period 16+ Puffins/Papegaaiduikers *Fratercula arctica* were reported off the Dutch coast.

Owls

The landbird sensation of the period was a first year female Snowy Owl/Sneeuwuil *Nyctea scandiaca* that was discovered in Het Landgoed Berkenheuvel (Drenthe) on 23 December. It appeared in Friesland at Hemrik on 26 December, at Bergum on 27 and 28 December, at Oenkerk on 29 December and in Leeuwarden on 30 December and on 6, 9 and 10 January.

Kingfishers through hoopoes

A Hoopoe/Hop *Upupa epops* turned up at Brasschaat (Antwerpen) on 28 October.

Larks through buntings

After the small invasion of Richard's Pipit/Grote Piepers *Anthus novaeseelandiae* during the last decade of September and the first of October, two birds appeared at Oostvoorne on 20 October, one at 's-Gravenhage (Zuid-Holland) on 26 October and another on Tholen (Zeeland) on 2 November. On 12 October a Red-breasted Pipit/Roodkeelpieper *A. cervinus* was seen at Oostvoorne. Two Cettis's Warblers/Cettis Zangers *Cettia cetti* were present in the Brabantse Biesbosch in 1980. On 18 and 19 August two Melodious Warblers/Orpheusspotvogels *Hippolais polyglotta* were recorded in Het Zwin (West-Vlaanderen). Pallas's Warblers/Pallas' Boszangers *Phylloscopus proregulus* were trapped at Kornwerderzand (Friesland) on 26 October and at Tzummarum (Friesland) on 28 October. The last Yellow-browed Warbler/Bladkoninkje *P. inornatus* of the September-October influx was seen at 's-

69-71. Snowy Owl/Sneeuwuil *Nyctea scandiaca*, first year female, Oenkerk (Friesland), 29 December 1980 (*Piet Munsterman*); Yellow-browed Warbler/Bladkoninkje *Phylloscopus inornatus*, Schiermonnikoog (Friesland), 3 October 1980 (*André van Loon*); Pine Bunting/Witkopgors *Emberiza leucocephalos*, adult male, Brasschaat (Antwerpen), 1 November 1980 (*Sjef de Ridder*)

Gravenhage on 26 October. Chiffchaffs/Tjiftjaffen *P. collybita* of possible northern or eastern origin were trapped at Ockenrode (Zuid-Holland) on 13 (two), 14 (three) and 15 (two) October. Another was studied at Enkhuizen on 22 November. A Red-breasted Flycatcher/Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva* was seen and heard (subsong) at Castricum (Noord-Holland) on 13 October. Another was present on 19 and 20 October at Westzaan (Noord-Holland). Treecreepers/Taigaboomkruipers *Certhia familiaris* stayed on Ameland (Friesland) during mid October and at Egmond from 26 October until 8 November. Others were seen at Diemen (Noord-Holland) on 30 October and at Vijfhoek on 2 November. At Harlingen (Friesland) a Lesser Grey Shrike/Kleine Klapekster *Lanius minor* unhappily dashed against a moped rider's helmet on 14 May and died two days later! The bird is now at the Fries Natuurhistorisch Museum at Leeuwarden. At Brasschaat a first calender year or female Pine Bunting/Witkopgors *Emberiza leucocephalos* was trapped on 12 October and an adult male on 1 November. Four Rustic Buntings/Bosgorzen *E. rustica* were well observed on Ameland on 14 October. A Little Bunting/Dwerggors *E. pusilla* was trapped at Brasschaat on 19 October and another on Ameland on 23 October.

J.J. (Han) Blankert, Leendert Meeszstraat 8, 2015-JS Haarlem (023-242132)
Edward J. van IJzendoorn, 3e Schinkelstraat 45, 1075 TK Amsterdam (020-727239)
Gerard H. Steinhaus, Graaf Adolflaan 11, 3708 XA Zeist (03404-17149)

On 17 and 18 January an adult Ross's Gull/Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea* was secretly observed at the Hondsbosse Zeewering. The bird was a little oiled. This was the third record for northwestern Europe this winter. The first was at Filey Brigg (Yorkshire), England in December and the second at Belfast, Northern Ireland in January. JJB, EJVlJ & GHS

The monthly journal

British Birds

costs UK £ 16 for 12 issues and a full index.

As well as scientific papers on conservation, migration, ecology, behaviour and breeding biology, there are many notes and letters on field identification and features on breeding birds and rare migrants. The magazine includes bird news from all over Europe, details of expeditions, reviews, and a mystery bird photograph quiz each month. *British Birds* also runs competitions for 'Bird Photograph of the Year', 'Best recent black-and-white bird-photographs' and 'Bird Illustrator of the Year', and sponsors the competition to find the 'Young Ornithologists of the Year'.

WHY NOT GIVE IT A TRY ?

For a free sample copy write to Mrs Erika Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham, Bedford MK44 3NJ, England *or* send her your UK £ 16 subscription (payable to *British Birds* Limited) now. (Payment can be made directly into UK Post Office Giro Account 37 588 6303.)

DBA-telefoonsysteem

In de onderstaande lijst staan de telefoonnummers vermeld van personen die deel uitmaken van het DBA-telefoonsysteem. Ze kunnen gewaarschuwd worden bij het waarnemen van een zeldzame vogel. Dit geldt ook bij waarnemingen van lokaal of regionaal belang. Deelname aan het telefoonsysteem is vrijwillig en staat open voor iedereen.

Groningen			van IJzendoorn		
Egge Boerma	050	- 258286	Joop Kooijman	02209	- 2084
HarmJan Wight	050	- 567533	Jan van der Laan	072	- 334023
Friesland			Peter Meijer	02278	- 441
Trinus Haitjema	05142-	1708	Jan Mulder	023	- 266124
Jan de Jong	05138-	4788	Gerald Oreel	020	- 461278
Meindert Swart	05120-	15932	Cock Reijnders	02518	- 50600
Drenthe			Kees Roselaar	020	-5222423
Arend van Dijk	05215	- 331	Kees Scharringa	072	- 330022
Overijssel			Rienk Slings	02510	- 40063
Anton Conings	053	- 351300	Joop Swaab	020	- 224944
Jowi de Roever	053	- 358703	Peter Zwitter	02518	- 55199
Gelderland			Zuid-Holland		
Toon van Dijk	08894	- 2621	Gijs van der Bent	01718	- 75186
Kees Tiemstra	03455	- 2174	Paul de Heer	010	- 747031
Zuidelijke IJsselmeerpolders			Peter de Knijff	01720	- 92186
Kees Breek	03200	- 42375	Henk van der Lee	01865	- 1324
Utrecht			René Pop	010	- 341128
Ted Hoogendoorn	03430	- 4521	Adri Remeeus	070	- 831282
Jan van Kreuningen	030	- 615493	René van Rossum	01718	- 13523
Frank Rozendaal	030	- 781247	Arend Wassink	01718	- 26463
Jelle Scharringa	030	- 760230	Noord-Brabant		
Gerard Steinhaus	03404	- 17149	Hidde Bult	01645	- 3388
Texel			Rini van Meurs	04192	- 4165
Adriaan Dijkse	02228	- 676	Limburg		
FritsJan Maas	02220	- 3236	Peter Verbeek	04755	- 524
Noord-Holland			België (09-32)		
Han Blankert	023	- 242132	Luc Matthé	014	- 218385
Jan Bos	035	- 61011	Hubert Meeus	014	- 415758
JanJaap Brinkman	020	- 433079	Sjef de Ridder	031	- 516935
Klaas Eigenhuis	02977	- 23238	Guy Robbrecht	052	- 301036
Ronald Geskus	02550	- 22765	Engeland (09-44)		
Hans ter Haar	020	- 457318	Steve Gantlett	0842	- 5854
Kees Hazevoet	020	- 139599			
Edward	020	- 727239			

- 121 Judging the size of birds *Peter J. Grant; Editors*
- 122 Waarneming van Wenkbrauwalbatros in Nederland in oktober 1971/Observation of Black-browed Albatross in Netherlands in October 1971 *Q.L. (Rienk) Slings*
- 125 Brandgans x Roodhalsgans in Friesland in winter van 1980/81 *J. Jukema & U. Rijpma; JJ & UR*
- 126 Amerikaanse Zwarte Zeeëend op Oostvoornse Meer in november 1977/American Common Scoter on Oostvoornse Meer in November 1977 *C.W. (Kees) Moeliker & Michiel M. Hendriks*
- 127 Bill Oddie's little black bird book *Redactie*
- 128 Review of Zuidelijk Flevoland record of Pallas's Fish Eagle *Edward J. van IJendoorn*
- 128 Birds of East Africa *Jan Mulder*
- 129 Steenarend bij Lelystad in november 1980/Golden Eagle near Lelystad in November 1980 *Jacques van Esbroeck & F.L. (Hans) Gartner; Redactie*
- 130 Mystery bird 5: Pomarine Skua/Raadselvogel 5: Middelste Jager *Gerald J. Oreel*
- 131 Over herkenning van Geelpootmeeuw en voorkomen in Nederland/On identification of Yellow-legged Gull and occurrence in Netherlands *Paul de Heer*
- 140 On field identification of White-capped Noddy *Gerald J. Oreel*
- 141 Rare and interesting birds in Western Palearctic *J.J. (Han) Blankert & Gerard H. Steinhaus*
- 142 Sneeuwuil in Friesland in winter van 1980/81/Snowy Owl in Friesland in winter of 1980/81 *Gerard H. Steinhaus*
- 144 Petsjora Pieper ten onrechte op De Nederlandse Lijst/Pechora Pipit wrongly on The Dutch List *Arend Wassink*
- 147 Comment on 'Additional field characters of Water Pipit' *Paul de Heer*
- 148 Field identification of Parrot Crossbill *Anders Pape Møller*
- 151 Occurrence of Parrot Crossbill in Netherlands *J.J. (Han) Blankert*
- 152 Recent reports *J.J. (Han) Blankert, Edward J. van IJendoorn & Gerard H. Steinhaus; JJB, E.J.vIJ & GHS*
- 156 British Birds *British Birds Limited*